

ar élni összes szom-
lent megtenni ennek
ország semmiesetre
egyenlőség elvéri.
örömmel állapitom
német kapcsolatok
sikertelt megcáfol-
y a két ország közti
öröklött jellege van.
agy nehézségeknél,
között fennállanak,
k öszintén és az eu-
a. A mai nap feljogo-
vágyunk teljese-
n.
tal egy időben Beck-
er a Völkischer Be-
ket, amelyben a len-
jelentőségét emeli
— írja a lengyel kül-
uttra lépett a két or-
s közötti megértés és
vezet.

egyenruhát viselni
éki zónában
Bürl, Hitler saarvi-
gúgusztette annak a
amely a Saar-terület
november elsején a
os egyenruhaviselést
ki határozta meg Hit-
el az egyenruha-tilal-
törvényben az az álhr
risták a népszavazás
n akarnak behatolni
hatalmat magukhoz

ista felkelés
panyol-
ban?

lapok szenzációs hí-
szocialisták készü-
alicio Prieto vezetése
ság működik, amely
elő Spanyolországban.

avédelmi törvény 7.
szükséges bejelentési
r hó 1-ig közvetlenül
i minisztériumba be-
kereskedésben besze-

ün Pálné szül. Stam-
-83-ik évében, szom-
Temetése vasárnap
Chevra Kadisa halot-
zu ut) Str. Londrei.

mérnökök,
rak!
francia, angol folyó-
elhető és előfizethető
kat közvetlenül kapja
en jegyzéket Lepage-
szakma érdekelt.

URAT

Texta postala
plakite la num.
No. 224718/329.

KLETT

Dr. Rámásetter Róbert

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ára 5 lej

Kedd, 1935. január 29.

5695. ÉV. XVIII. ÉVF.
SEBAT 25. 22. SZÁM.

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter belegsége miatt elhalasztották a gazdasági koronatanácsot

Milyen intézkedésekkel akarja biztosítani a kormány a lej stabilitását

Az Adeverul feltűnésteltő cikke a stabilizációval kapcsolatosan eikövetett hibákról. A belső piac nem eszkomptálta a lejnek a zugforgalomban bekövetkezett árcsökkenését

Bucaresti-Bukarest, január 28. (Az Új Kelet tud.) Hétfőn délelőttre szűkebb körű gazdasági koronatanács volt a királyi palotában összehívva. Tatarescu miniszterelnök, valamint a kormány gazdasági miniszterei: Slavescu pénzügyminiszter, Manolescu Strunga ipari és kereskedelmi miniszter, Sassu földművelésügyi miniszter és Franasovici közlekedésügyi miniszter vettek volna részt az uralkodó elnöklete alatt összeülő tanácskozáson, melynek célja a kormány gazdasági és pénzügyi programjának végleges megformulása s különösen valutáris téren mutatók bizonytalanságának megszüntetése, mert ez a bizonytalanság bántólag fekszik rá az egész ország gazdasági életére. A koronatanácsot el kellett halasztani, mert úgy Tatarescu miniszterelnök, mint Slavescu pénzügyminiszter erős hüléssel, magas lázzal beteg felkúsznak s előreláthatólag még néhány napig kénytelenek lesznek az ágyat őrizni. Nem politikai, hanem tényleges betegség az, amely a koronatanács elhalasztását szükségessé tette. A kormány felelős irányítói tisztában vannak azzal, hogy a feladatok, amelyek a pénzügyi helyzettel kapcsolatosan a kormányra hárulnak, nem halaszthatók sokáig anélkül, hogy visszahatásukat súlyosan meg éreznék az ország.

Négy komoly feladat

Az adott körülmények között a következő négy kérdés vár azonnali megoldásra:

1. A jelenlegi folyamatban lévő költségvetés deficitjének fedezése;
2. A jövő évi költségvetés egyensúlyának biztosítása, új jövedelmi források teremtése, valamint a kiadások csökkentése révén;
3. A termelés és ezzel kapcsolatosan a kiviteli fokozása, amely nagyobb mennyiségű deviza szerzését tenné lehetővé;
4. A külkereskedelmi felelősek biztosítása s ezzel kapcsolatosan, de mindennek előtt is a lej stabilitásának fentartása.

A beavatottak számára nem titok, hogy a román valuta — különösképpen az elmúlt három hónap során erőteljes manipuláció tárgya lett. Bár a zürichi tőzsde változatlanul a stabilizációs árfolyamon jegyzi a lejt, a zugforgalomban a külföldi valutákat 40—60 százalékos árkülönbözettel adták és vásárolták. A dollár, a font, a francia frank, a svájci frank és a csehkorona olyan árat értek el, mint 12—13 évvel ezelőtt, az infláció idején. Ez a jelenség természetesen nem maradt következmények nélkül a belső áruforgalomban sem. Az ingatlanok, valamint az áruk iránt élénkebb érdeklődés kezdett megnyilvánulni az utóbbi hetekben. Az áruk mindenesetre csak néhány ponttal emelkedtek, annak jeléül, hogy a belső piac legfeljebb regisztrálta, de nem számított le a külföldi valutáknak a magán forgalomban történt áremelkedését. Szakértők és laikusok egyaránt ámulva tették fel a kérdést: hogyan és miért vált lehetségessé ez a baisespekuláció a lej mellett szemben, melynek a törvény által előírt 35 százalékos aranyfedezetéhez nem nyult hozzá a Banca Nationala és a bankjegyforgalom immár két évtized óta változatlanul a 21 milliárd körül mozog. Az okok között, amelyek valamely ország valutájával szemben a bizalmat megerősítik, az sem hagyható számitáson kívül, hogy Románia a maga költség-

vetési nyomorúsága ellenére is egyike Európa leggazdagabb államainak. Érthető a közvélemény csodálkozása, ha megdöbbenünk, hogy a német márka változatlanul bizalomra inspirálja birtokosait, bár aranyfedezete a Reichsbank legutóbbi kimutatása szerint a két és félszázalékos sem éri el.

Hibák történetek

Az igazság az, hogy valamely valuta sorsa már régen nem kizárólagosan az aranyfedezet arányszámától függ. Politikai, gazdasági, pénzügyi és nem utolsósorban pszichológiai megfontolások egész sora determinálja a gazdasági életnek valamely valutával szembeni állásfoglalását. A román államháztartás vezetése az utóbbi években nem volt a legkifogástalanabb. Hibák történetek, sőt szabálytalanságok is, amelyek a költségvetés évről-évre visszatérő deficitjével egyetemben a mai

helyzet előidézőivé váltak. Az Adeverul egyik legutóbbi számában Scrutator ezzel a kérdéssel kapcsolatosan a következő megállapításokat teszi:

„Kétségtelen, hogy paradoxszerű helyzetbe kerültünk. Amíg a devalorizálás, az infláció vagy a restabláció gondolatait katasztrófálisnak tartják, nálunk a restabláció hívei elkeresztelkedtek látják az időt a koncepciójukkal való kísérletezésre. E helyzetet nagyrészt azok a viselik a felelősséget, akik a valutáris kérdésben döntő szerepet vittek. Ha másképpen gazdálkodnak, ha inkább tartják szem előtt a közérdeket és kevésbé a különböző kombinációkat, úgy az érvényben levő valutáris rendszer zavartalanul fennmaradhatott volna, mint ahogyan reméljük, hogy az utolsó pillanatban foganatosított intézkedések révén fenn is fog maradni.

Auboin megmondja az igazat

Csak néhány példával akarunk szolgálni erre vonatkozólag. Slavescu pénzügyminiszter, a Banca Nationala vezetőinek unszolására, kivitte azt, hogy Roger Auboin február 5-én lejáró mandátumát ne hosszabbítsák meg. Auboin-nek megvolt az a hátránya, hogy egyesek számára jelenléte kényelmetlen volt. Meg volt viszont az az előnye, hogy a külföldön elhitték, amit ő mondott. A lej stabilitása csak hasznot húzhatott ebből a helyzetből. Auboin kedvező jelentéseket készített az országról a külföld számára, már csak egy emberleg érthető okból kifolyólag is. Most azonban, mielőtt távoznia előtti utolsó jelentését készítette el, már nem érezte szükségét annak, hogy körülrja a dolgokat. Ez a jelentés súlyos csapást jelent, mert a tények Auboin-nek adnak igazat. Szabálytalanul angazsált kiadásokról, pontos deficitéről és a stabilizációs törvény megsértéséről beszél Auboin legutóbbi jelentésében. Egy ilyen jelentés nem járul hozzá ahhoz, hogy valamely ország valutája számára kedvező atmoszférát teremtsen.

Helytelen gesztusok történetek, amelyek ugyancsak nem járultak hozzá a kedvező légkörhöz. Még nem felejtették el a külföldön azt a súlyos incidenst, amely a román és a francia pénzügyminiszterek között fordult elő a Románia külföldi tartozásainak mérséklésével kapcsolatos tárgyalásai során. Azt sem lett volna szabad mondania a román pénzügyi vezetőjének, hogy „engem nem érdekel, hogy mit mond és mit csinál a Banque de Paris et des Pays Bas”.

A külföldi hitelezőknek azt mondták, hogy hozzanak áldozatot, mert a román állam a maga részéről ugyancsak áldozatokat fog hozni és leredukálja kiadásait, hogy biztosítsa a kölcsönvetési egyensúlyt. A valóságban nem tartották be ezt az ígéretet. A legutóbbi költségvetés megszavazása alkalmával a pénzügyminiszter kijelentette, hogy a költségvetést az év folyamán még 800 millió lejjel redukálni fogja.

A valóságban 27 millió lejes redukció történt.

Az ércpéz — infláció

Es végül az új ércpéz kibocsátása. El-

méletleg lehet vitatni, hogy egy ilyen művelet a stabilizáció és az orthodox pénzügyi felfogás síkjában fekszik-e. Mindenesetre más lett volna a helyzet, ha ezeknek az ércpézeknek a kibocsátása nem most, hanem hat hónappal ezelőtt történt. Mert a lélektani elemet nem szabad az ilyen kérdéseknél figyelmen kívül hagyni és mindenki tudja, hogy mennyivel érzékenyebben reagál a publikum ma erre a pénzkibocsátásra, mint ahogy tette volna ezt hat hónappal ezelőtt.

Eddig Scrutator cikke, amely részben megvilágítani igyekszik az okokat, amelyek a mai helyzethez vezettek. A gazdasági koronatanács feladata lett volna és lesz ezzel a kérdéssel kapcsolatosan megtenni a szükséges intézkedéseket. Mint ismeretes, a kiviteli kérdésében, mely a valutáris problémának is egyik alapköve, ellentétes felfogást vallanak Slavescu pénzügyminiszter és Manolescu Strunga ipariügyi miniszter. Slavescu a Banca Nationala vezetőivel azt vallja, hogy hogy a kiviteltől származó devizák többségét a jegyban számára kell fenntartani, hogy a Banca Nationala egyrészt rendelkezék mindig a szükséges deviza-mennyiséggel, másrészt szabályozza a devizaforgalmat. Manolescu Strunga ezzel szemben azon a véleményen van, hogy szabadabbá kell tenni a kiviteltől származó devizákat. Az exportőr csináljon velük azt, amit éppen akar. Az összes import-engedélyek forgalomba hozatalával együtt ez a rendszer fel fogja élni kiteni az ország kivitelt. A helyzet nem rosszabbodhatik már — mondja Manolescu Strunga: az általa javasolt intézkedések csak javíthatnak a dolgokon.

Az uralkodó elnöklete alatt összeülő koronatanács feladata lesz döntőbíráskodni ebben a vélemény-különbségben, amelynek esetleg visszahatása lehet a kormány összetételére is. Slavescu pénzügyminiszter s vele együtt a liberális párt többsége feltétel nélkül vallja a lej fenntartásának abszolút szükségességét.

VILÁG TÖRTE

Maimonidesz

— Születésének nyolcszázadik évfordulója —

Délspanyolország egykor hatalmas városában, az andaluziai Cordovában nyolcszáz évvel ezelőtt jött világra Mose bar Maimon zsidó kodifikátor és orvos, akinek nagy emelkedését a zsidósággal együtt egyaránt tisztelik mindazok, akik meghajolnak az emberi felbuzdulás előtt. Vannak idők, amikor emberi értékek megbecsülése: közérdek. Még a reakciós Spanyolországban is látni lehetett két városban, Cordovában és Toledóban — Calle Maimonides — Maimonides uccát, a keresztény megváltóról elnevezett uccák közepében, amit groteszknek kellett érezni, ha az ember tudta, hogy Spanyolországban éppen e megváltó nevében mi történt azokkal, akiket akkor Maimonides reprezentált és ma és holnap is ő képvisel. Az uccaneveket forradalmi időkben szokás kicserélni, így volt ez Maimonides esetében is: a mostani megelőző spanyol köztársasági forrongások idejében a zsidó történelemnek ez a kimagasló alakja a két városban is kapott uccát. Hogy ez megtörténhetett, abban a spanyol nép kegyelme és történelem-tisztelete nyilvánult meg.

Cordovában mint muzeális, nemzeti kincsét gondolnak egy kicsiny zsidó templomot, amire a közhit ráfogja, hogy Mose bar Maimon tanított és imádkozott benne. Középkorban a hatalmas cordovai dóm áll, amelyet a messzsi földön híres zór meséket boltíveire építettek évszázadok óta. Pár évvel ezelőtt álkami pénzen nagy renoválásokat végeztek a templom és az arab világ sok emléke: a kivésvi szpágen kívül egy egész kis permentikönyvtár is került napfényre. Azóta az időben egy katolikus pappal beszéltem Cordovában, aki szíves volt egy-két helyen kitalálni. Ő mondta, leírhatatlanul misztikus hangon, hogy Maimonides sok arab írása is ott van a leletek között a madridi nemzeti könyvtár felbecsülhetetlen hasznára. Ez történelmi ténynek valószínű sem lehetett, de mindenesetre jellemezte a nagy tiszteletet, ami Maimonides emlékére még ma is besugározza Spanyolországban.

A nemzsidók Maimonides tisztelete nyilván abból az elsőrendű megbecsülésből táplálkozik, amellyel mi is viseltetünk a nagy zsidó emléke iránt, sorsa és szelleme miatt. Sorsa zsidósors volt, hányattatás, menekülés, kevés nyugalom és e zaklatottságban egy izzó, időtlen gondolat: hogyan lehetne ezt a földnélküli népet mégis talajhoz juttatni, ahová lelkeinek gyökerei beereszkedhetnek, ahol szelleme virulhat, sajátossága érintetlenül megmaradhat mindaddig, amíg a történelem kedvezőbb fordulása jobb és tartósabb fejlődési feltételekhez juttatja.

Hallgassuk meg, mit mond sorsáról a történelem:

Cordovában született 1135-ben peszach előestéjén. Apja talmuudós volt, aki Alfanzál tanult és Cordovában valamely zsidó templom rabbija vagy dájenjakeént működött. Még az gyermekkorra abba az időbe esik, amikor Andaluziában és Castiliában frissen hűltetés szellemi élet zajlott és amikor a tudósok és költők a nagy Jehuda Halevi és Ibn Ezra hatása alatt működtek. Ezekben a békés esztendőkből a nagytehetségű fiú a héber és arab irodalom minden kiválóbb művét elsajátította. Tizenhárom éves múlt, amikor a várost nagy katasztrófa érte. A pompás centrum az arab almohádok kezeibe esett, akik fanatikusnak követelték a zsidóktól a mohamedán vallásra való áttérést. Aki ennek a követelménynek nem tett eleget, annak el kellett hagynia a meghódított területet. Így került ki Mose bar Maimon szüleivel együtt Cordovából. Súlyos körülmények közepette folyton tanult és képezte önmagát. Az arab filozófiát tanulmányozta továbbra is és korának asztronómiai, matematikai s természettudományi ismereteit ugyiszólván teljes mértékben elsajátította. Hogy később egzisztenciát is biztosítson magának, a természettudományokkal kapcsolatban az orvosi tudományokat is kultiválta. Arab forrásokból ismer-

kedett meg Arisztoteles bölcséleti rendszerével, amelyhez élete végéig hű maradt. Közvetlen közelből és saját bőrén érezte a zsidó sorsot. Látta, hogy a zsidóságnak szüksége van egységes szellemi utmutatásra. A talmudizmus már akkor egészségtelen irányokba kezdett fejlődni és az a veszély fenyegetett, hogy a zsidóságnak ez a kincse vagy mint szövevényes rabuliztika fog elrajzolni az elmékben vagy ki fog veszni a zsidó nép szellemiségéből. Már 1158-ban, tehát huszonhárom éves korában nagyszabású kommentárt írt a misnához. Ezt a művét tíz év múlva zárta le.

Huszonöt éves volt, amikor hozzátartozóival egyetemben Eszakaafrikába került és Fezben telepedett le. Itt is az almohádok voltak az urak. Ezen a területen nem kevesebb fanatizmussal követették a Mahomed vallására való áttérést. A zsidók ezt a problémát olyképpen intézték el, hogy szinleg áttértek Mohamed vallására. Ugyanez az eset később, tudjuk, megismétlődött a fanatikus spanyol katolikusok között is. A mohamedán kitértek neve „anuszim” volt, míg az Izabella és Ferdinánd király alatt szinleg kitértek zsidóké „maranusok”. A történelem nem tudta megállapítani, vajon Maimonides családja, hogy a zaklatott életnek végtelenségig, élt-e ezzel a jámbor fondorlattal. Jellemző ebből a korból Maimonidesnek egy levele.

Az afrikai zsidó közösségek valamelyik bugzó rabbija ugyanis „pásztorlevelet” bocsátott ki, amelyben a hitközségeket figyelmezteti, hogy mindazok, akik ajkukon kijejtették az Allahról és prófétájáról szóló izlami hitvallást, bármilyen kényszerítő körülmények között cselekedtek is azt, nem tekinthetők többé zsidóknak, még akkor sem, ha egyébként megtartják a hagyományos zsidó szokásokat. Ezt a levelet, amely mély benyomást gyakorolt az akkori zsidóságra, Maimonides nem hagyta válaszolatlanul. Hires „Iggereth ha'schemad” nevű levelében a nyilvánosság elé lépett és élesen szembe szállt a fanatikus törvényhőzvevel. Következő logikával mutatta ki, hogy ez a szinleges kitérés még nem jelentheti a zsidó lényegtől való eltávolodást.

E levél közzététele után Maimonides maga is veszélyben forgott, menekülnie kellett Fezből és 1165-ben, 30 éves korában, Palesztinába hajózott családjával. A hajó viharba került és majd hogy elsüllyedt. Egyhónapos súlyos viszontagságok után végre kikötöttek Palesztinában, Akkóban. Néhány hónapi tartózkodás után Jeruzsálembé mentek, majd Hebronba, ahol Mose Maimon egy egész nap imádkozott a barlangban, ahol a bibliai hagyományok szerint ősapánk csontjai pihennek. A hontalan család ezután átvándorolt Egyiptomba és előbb Alexandriában, később Ó-Kairóban telepedett le.

Evről-évre növekedő tekintélye és nyugodt megélhetése lehetővé tették Maimonides számára nagy műveinek elkészítését. Arra törekedett, hogy a Biblia szellemében korszerűsítse a zsidóság életét. A talmudmagyarázás akkori szövevényei helyébe egyszerűsített, áttekinthető és módszeres zsidó törvénytárt készített Misna-Tóra címen, 14 fejezetben, de megírta valamelyik barátjának, hogy ha módjában lenne egyetlen fejezetben összefoglalni az egész Talmudot, inkább megtenné, mint két fejezetben. „A tévelygők vezetője” című zsidó filozófikus műve korának legnagyobb szellemi alkotása volt. Mert nemcsak az arisztoteleszi bölcsesség, nemcsak zsidó higgadság és mélyrelátás a lényege, hanem olyan népevelő jelentősége volt, mint egyetlen zsidó könyvnek sem azelőtt, sem azóta. Világosan szól ez a könyv a zsidó néphez a mózsi tanok céljáról, amely nem lehet más, mint az ember fizikai és szellemi tökéletesítésére szóló utmutatás.

Maimonides munkája halála után is sokáig éles kritika és megvitátás tárgya volt, szenvedélyeket korbácsoló fel és szembeállította a progresszió elemét a konzervatívokkal. Végre mégis győzelmesen került ki a harcból Maimonides minden munkája. Meghódítottak előtte, mert nagy szellemi volt és nagy szív: egész zsidó. Bibliai mondásokat alkalmaznak rá és összehasonlítják Mózes-sel, első nagy törvényhozóknkkal.

Hetven éves korában halt meg Tévesz hó 20-án Egyiptomban. Művei élnek és éltetik a népet, amelyre nagy életét áldozta.

Szabó Imre

Orvosok, mérnökök, gyárák!

Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-nál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

Ünnepélyes keretek között tartották meg az előzetes katonai kiképzés megnyitó ülését Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, január 28. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt 11 órakor tartották meg a kolozsvári Román Operában az egyetemi hallgatók és középiskolai diákok előzetes katonai kiképzésének megnyitó ülését.

Az ülésen Hossu püspök, Mehedinti és Orescavici tábornokok, Buiculescu ezredes, az előzetes kiképzés parancsnoka, Drágan polgármester, több egyetemi tanár, a tartalékos és aktív tisztek képviselői, valamint a középiskolai és egyetemi diákok vettek részt.

A nemzeti himnusz eléneklése után, Buiculescu ezredes szólalt fel, aki az „ép test, ép lélekben” közmondásra utalva, ismer-

tette az előzetes kiképzés fontosságát. Utánna Hossu, majd Iván püspökök beszéltek, majd Sofronie egyetemi tanár szólalt fel, végül pedig Hiescu őrnagy lelkesítette az ifjúságot.

Az ülés végén a diákok részéről Rebreanu orvostanhallgató beszélt, aki a katonai kiképzés nagy jelentőségét ismertette. Beszéde közben a diák kijelentette, hogy az ország legjobb fiait láncbaverve tartják, mire a teremben nagy tapsvihartört ki.

Délben félkettőkor az ülés lelkes hangulatban, nemzeti dalok éneklése közben véget ért.

Világtrösztöt akarnak létesíteni a nagy hajóstársaságok

Lebontják, felrobbantják a felesleges hajókat, megszüntetik a szubvenciókat, de emelik az árakat a személy- és áruforgalom terén

London, január 28. A világ 15 legnagyobb hajózással foglalkozó állama előzetes konferenciát kezdett a napokban Londonban a hajózási fuvarozás racionalizálása és a feltételek egységesítése céljából. A hajózási vállalatok között ugyanis az elmúlt években, amióta a nemzetközi kereskedelmi forgalom erősen megcsappant, olyan éles verseny fejlődött ki, hogy a vállalatok nagyrésze veszteséggel zárja mérlegét. Növeli a bajt, hogy egyes államok kormányai hajózási vállalataikat szubvencióval látják el és így lehetővé teszik azok számára, hogy a hajózási feltételeket más országokkal szemben alákinálják. Ezért Anglia elsősorban az állami szubvenciók

megszüntetését kívánja. Az angolok szerint tarifaegyezményekkel veszteségmentessé kell tenni a hajózási vállalatokat és ezáltal több állam költségvetése nagy terhektől mentesülhetne. Szó van az üzemből a hajóknak a tonnatartalom alapján való megadóztatásáról is és ez az adó a számföldtől, szüksegtelen hajók kikapcsolására, lebontására és a hajótulajdonos kártalanítására szolgál. A konferencián nehézséget okoz Japán magatartása, mert annak megbízottjai kijelentették, hogy ilyenirányú megállapodásban országuk nem venne részt. Természetesen, ha a konferencia eredménnyel zárul, megrágl a tengeri utazás és a fuvarozás.

Tizenöt év alatt 100 millió dollárt investáltak az amerikai zsidók Palesztinába

Jeruzsálembé összehívták a cionista Akcionskomitét. Dizengoff állapota tovább javul. A telavivi kereskedelmi kamara elnöke a földspekuláció összeomlását jósolja

London, január 28. A cionista világszervezet londoni ekzekutívje egybehívta az Akcionskomitét, melyet Peszach előtt Jeruzsálemben fognak megtartani. A pontos dátumot később fogják megállapítani. Ez alkalommal másodsor fog Jeruzsálemben ülésezni az AC. Ez az értekezlet hivatott előkészíteni a Cionista Szervezet belső konszolidálását és a mozgalom békéjét, hogy a júniusban összeülő kongresszus kidolgozott alapon határozhassa meg a cionizmus jövőbeni útjait.

Január 20-án nyílt meg Washingtonban az amerikai zsidóság első Palesztina-napja, melyen az Egyesült Államok legkülönbözőbb

testületei képviseletében mintegy 2000 delegátus vett részt. A konferenciához Roosevelt elnök, Hull államtitkár és az amerikai kormány több tagja üdvözlő átiratot intézett. A konferencián elhangzott referátumokból kitént, hogy az amerikai zsidók az elmúlt 15 esztendő alatt a zsidó nemzeti alapokhoz való hozzájárulás és magánkezdemenyezés által 100 millió dollárt investáltak Palesztinába.

A konferencia elhatározta, hogy ezután minden évben megrendezik az amerikai zsidók Palesztina-napját.

Tel-Avivból jelentik, hogy a 73 éves Dizengoff polgármester állapota annyira ja-

Amit minden anyának tudnia kell

Gyakran valóságos kinszenvedés gyermekeknek, akik minden kellemetlen ízt és szagot könnyen felfedeznek, hashajtót beadni. A székrekedés azonban gyakori betegség a gyermekeknél. Ily esetekben ártalmatlan, biztos, jóízű hashajtóra van szükség. E célnak kintűnösen megfelel a KOPROL.

Kaprol kellemes csokoládéízű hashajtó, amely a beleket fájdalommentesen, de alaposan kitisztítja, nem okoz görcsöket és hatása biztos. Tartson otthon állandóan egy doboz KOPROL-t!

KOPROL

vit, az utóbbi napokban, hogy beszüntették a beteg hogylétéről naponként megjelenő buletinek kiadását. Az orvosok kijelentették, hogy a polgármester tul van az életveszélyen.

A telavivi kereskedelmi kamara évi közgyűlésén S. Hoofien a kamara elnöke és az Anglo-Palesztina Bank vezérigazgatója nagyszabású jelentést tartott Palesztina gazdasági helyzetéről. Hoofien hangsúlyozta, hogy Palesztina gazdasági helyzetének megítélésénél, függetlenül az országban uralkodó „prosperiti”-től tekintetbe kell venni az egész világ gazdasági helyzetét. A világ különböző országaiban — mondotta — különösen Angliában jelentős javulás észlelhető a gazdasági életben oszladozni kezdenek a válság felhői, melyek a világot beborították. Palesztinában az elmúlt évben is erősödött a gazdasági fellendülés. Hogy Palesztinának ma még erősen passzív a kereskedelmi mérlege, ez természetes jelenség az ország mai viszonyai között és ez addig fog tartani, amíg a nagy tőkeimport tart Palesztinában. Ezután a Palesztinai földspekuláció káros jelenségeiről beszélt: „Hogy ez a helyzet nem tarthat sokáig, az egészen világos. Minden örületnek határa van, ez is véget fog érni. A spekuláció letörése összeomlás formájában fog bekövetkezni, amitől nem kell megijednünk, mert ez az összeomlás nem fogja súlyosabban érinteni az ország egészséges gazdasági alapjait. Elég erősek vagyunk ehhez és gazdasági strukturánk fényesen különbözik az 1925-ös helyzettől. Ma sokkal könnyebben fogjuk tudni elviselni a spekuláció letörését és annak következményeit.

A Hisztadrut Havodin bevándorlási központjának jelentése szerint 1934-ben 12 ezer 384 új bevándorló regisztráltatta magát az általános zsidó munkásszervezetnél, akiket munkával látott el a szervezet. 1935 január második felében 1500 új chalué érkezését várják Lengyelországból, Romániából, Németországból, Ausztriából, Csehszlovákiából és Litvániából, akik a mezőgazdasági munkában fognak elhelyezkedni és enyhíteni fogják a koloniákban uralkodó zsidó munkáshiányt.

Megjelent A ZSIDÓKÉRDÉS KÉZIKÖNYVE

300 oldalos vaskos mű

Első magyarnyelvű enciklopédikus összefoglalása a zsidókérdésről, az idóság történelméről, szociológiájáról, az antiszemizmusról, az asszimilációról, a zsidóság világhelyzetéről, a cionizmusról, és Palesztináról szóló ismereteknek.

Ara 100 lej Megrendelhető az UJ KELET könyvostályánál

DAS SCHWARTZ- BUCH

Tatsachen und Dokumente Die Lage der Juden in Deutschland 1933. A párizsi Zsidó Comité kiadásában most jelent meg 534 oldal, szenzációs dokumentumok és adatok. Ara 300 lej. Megrendelhető az UJ Kelet könyvostályában.

Mint hogy Hindenburg, döntő fontosságú környezeti tanácsadó. Az udvari marsall magadott a kamarilla ismerődjével nyújtoggett az aktákat Meizásu elnökségi segéugyanazt az állást tcof játszotta, aki éppen hallani akar. réven később döntő dolgokba, az első titkár az aktákkal megjelEbertnek ez tulkeső tett, rendszerint a kuphasu Meissner, a szinét vette fel. Meissner volt az Hindenburg az előd követhető indokolás

Meissneren kívül a hamarosan ezredgyakorolt az öregre Oszkár igen kevés véleményei nem tölmáztak. Az évek adfontossága és egy a

Ne jegyezze hogy nem voltam tő Mily komikus ez dojkuk, hogy az apa teljesítményének kö Ludwik könyvének igyekszik bizonyítani győzelem érdeme dorffot illeti meg. megkövesednek. Az nem is volt oly ma nak fametszetszerű volt azt hinni, hogy az ó egyéni zsenijét denesetre beérte ek harmadiknak az ötl szobába.

Ennek a harmad agya, de ebből az emelkedett. Az érde nokról van szó, ald volt, hogy a német és végül elhajltsa. máknak és altiszte lés. A fiatal tiszte tályt alakítottak, a von Schleicher örma cíoból azután igyezz a Reichswehr vezé tan. Von Seekt f szemben nemcsak zott, hanem nögy ez utóbbi téren Schleicher bosszút buktatta. Hindenburg nem tudta me lötti goricai győze Schleicher akcióbá duhat ettől a riváli hogy a Reichstag z lern hercegnek a h vétele miatt. Hinde engedélyt adott Se távolította őt a Re

Schleicher győző barátja volt. Mint gező barátja, már látott vendég vo Most szabad bejár ba; kívánságait s g rát továbbította. S tősége annál is inl ből az a bizonyos, valamikor diplom mások a szinen a ő a rendező marad az eseményeket.

Holott két olya kezett, amelyek a viselőre veszélyes és böbeszedű. Ha megtámadta, azo

EMIL LUDWIG:

HINDENBURG UTJA A CSÁSZARTÓL HITLERIG

V.

Hindenburg kamarillája

Mint hogy Hindenburg nem értett a politikához, döntő fontosságú volt a kérdés, hogy milyen környezet veszi körül és kik a tanácsadói. Az udvari levegőben, amelyet az öreg marsall maga körül terepelt, kifejlődött a kamarilla is. Nap-nap után egy lakó mozdulatával nyújtotta át neki aláírás véggett az aktákat Meissner, az elzászi származású elnökségi segédtitkár. Eber: mellett is ugyanezt az állást töltötte be és az udvaroncot játszotta, aki azt mondja, amit az ur éppen hallani akar. Pályafutását, amelynek révén később döntő módon avatkozott be a dolgokba, az első titkár álmatlanságának köszönhetette, aki csak délelőtt 11 órakor tudott az aktákkal megjelenni. A munkához szokott Ebertnek ez tulkéso volt és ezért a csengett, rendszerint a másodtitkár jött, ez a kuphasu Meissner, aki mindig környezetének színtét vette fel. A jó pohár sörön kívül Meissner volt az egyetlen szokás, amelyet Hindenburg az elődjétől átvett, mégpedig a következő indokolással:
— Tábornok koromban is ha áthelyeztek, mindig átvettem a régi adjutánsokat.

Az apa fia

Meissneren kívül Hindenburg egyetlen fia, a hamarosan ezredessé-előléptetett Oszkár, gyakorolt az örege befolyást. És minthogy Oszkár igen kevés judiciummal rendelkezett, véleményem nem tőle, hanem másoktól származtak. Az évek során fejébe szállott saját fontossága és egy alkalommal ezt mondta:
— Ne jegyezze fel rólam a történelem, hogy nem voltam több, mint az apám fia.

Mily komikus ez az aperszu, ha meggondoljuk, hogy az apa maga is egy másvalaki teljesítményének köszönhetette hírnevét. Emil Ludwig könyvének első részében adatokkal igyekszik bizonyítani, hogy a tannenbergi győzelem érdeme tulajdonképpen Ludendorffot illeti meg. Igen, a legendák gyorsan megkövesednek. Az ifjabbik Hindenburg, aki nem is volt oly magas, mint az apja és annak fametszeti fejt sem örökölte, képes volt azt hinni, hogy az apai szemével szemben az ő egyéni zsenijét kell szemballátania. Mindenesetre beérte eközben azzal, hogy egy harmadiknak az öleteit továbbítsa az elnöki szobába.

Ennek a harmadiknak sem volt különleges agya, de ebből az udvarból mindenesetre kiemelkedett. Az érdekes von Schleicher tábornokról van szó, aki 1920 és 1932 között azon volt, hogy a német ügyeket irányítsa, hajlítsa és végül elhajlítsa. A Reichswehrben katonának és altiszteknél tilos volt a politizálás. A fiatal tisztek azonban politikai osztályt alakítottak, amelynek élére az akkori von Schleicher örmagy került. Ebből a pozícióból azután igyekezett őt von Seekt tábornok, a Reichswehr vezére feltékenységéből kiszorítani. Von Seekt feltékenysége Schleicherral szemben nemcsak a Reichswehrre szorított, hanem nőügyekre is kiterjedt. Amikor ez utóbbi téren Seekt győztes maradt, Schleicher bosszút esküdött ellene és meg is bukatta. Hindenburg, aki Seekt tábornoknak nem tudta megbocsátani az oroszok fölötti gorlicai győzelmét, örült annak, hogy Schleicher akcióba lépett. Végre megszábadulhat ettől a riválisától. Úrügyl az szolgait hogy a Reichstag zajt csapott egy Hohenzollern hercegnek a hadgyakorlatokon való részvétele miatt. Hindenburg, aki erre előzetesen engedélyt adott Seekt tábornoknak, sietve el távolította őt a Reichswehr éléről.

A ház barátja

Schleicher győzött. Mert Schleicher a ház barátja volt. Mint Oszkár ezredtársa és tegező barátja, már a háború előtt szívesen látott vendég volt Hindenburgék házában. Most szabad bejárása volt az elnöki palotába; kívánságait s gondolatait a fiatalkori barát továbbította. Schleicher közbenjárói jelentősége annál is inkább nőtt, minthogy lényegből az a bizonyos kétszínűség áradt, amelyet valamikor diplomáciának tartottak. Amíg mások a színen a nagy szerepeket játszották, ő a rendező maradt, aki a háttérből irányítja az eseményeket.

Holott két olyan tulajdonsággal is rendelkezett, amelyek a kulisszámögötti szerepek viselőire veszélyesek lehetnek: érzékeny volt és bőbeszédű. Ha valaki a nyilvánosság előtt megtámadta, azonnal levelét irta, kérve,

hogy vonja vissza állításait. Fűnek és fának elmondotta terveit és elképzeléseit. Magatartásában alaptermészetének érzékisége jutott kifejezésre: cinikus volt és egyben álhatatlan, hűtlen és egyben határozatlan. Amikor ötven éves korában 1932-ben feleségül vette fiatalkori szerelmét, egy unokahugát, aki csak évekig tartó udvarlás után vált el miatt a férjétől, a gyöngéd feleség mérséklő befolyása visszatartotta Schleichert mérsékeltebb vállalkozásaitól, amelyeket az éveken át folytatott intrikái után nem tudott teljesen feladni. Örökös kulisszámögötti játékaival szemben nem volt többé lehetséges a visszakozás s a tét végül saját élete volt.

Von Schleicher, a „szociális” tábornok

A három udvaronc közül kettő rendszerint összefogott a harmadik ellen. A legtöbb sánza a maradásra természetesen Oszkárnak volt. Az elnöki palotában udvari intrikák között szövődtek az események Meissner — akár a Don Carlosban — kertiszobákba vezette a látogatókat, hogy Oszkár a kert felől zavartalanul megközelíthesse őket. Leveleket továbbított a kamarilla, nehogy avatatlán kezekbe jussanak és a reggelinél meghiit körben beszélték meg a napi politikai teendőket. A hölgyek körében Schleicher a démonikus tábornokot játsza és kijelenti:

— Az én vörös tábornoki köpenyem, hölgyeim, hőhétköpeny lesz egykor, ha majd arra kerül sor, hogy nyíltan leszámoljunk ellenségeinkkel.

Emellett nem igen tudta volna megmondani, hogy kire gondol, mert azor van, hogy ne legyenek ellenségei. Ellenkezőleg, mindenkihez van egy jó szava, különösen a baloldalhoz. A szociális tábornoknak nevezi magát.

9 év alatt 7 kancellár

Kilenc éven keresztül maradt ez a három ember az elnöki palota állandó háziállata. Kényekedvük szerint élték ki lényüket, megosztva időnként kenyerüket egy negyedikkel, a mindenkori kancellárral. Ebből a fajtából mindig csak egy adódott, aki viszont állandóan változott. Hindenburg kilenc év alatt hét kancellárt használt el. Amikor átvette az elnökséget, még jó idő járt a polgármesterekre. Aki a háboruban ügyesen adminisztrálta magát, előbb-utóbb bekerült a bársonyszékbe, amelyhez a régi, jó békeidőkben a szegény városi hivatalnok nem igen juthatott. Így azután polgármesterekből népjóléti miniszterek lettek, sőt egy véletlen folytán Luthernek az is megadott, hogy Bismarck örökébe lépjen.

A kancellári székben az elnök Luthert találta, akinek Hindenburggal közös vonása volt, hogy a politikához ő sem értett, per-

sze anélkül, hogy ezt bevallotta volna. Ő is a pártok fölött igyekezett lebegni, különösen azok fölött, amelyek megválasztották. A képviselőknek külön-külön és bizalmasan kijelentette:

— Ön nem is gondolná, hogy mily közel állok én az Ön pártjához!

Ha szövicceit valaki nem értette meg azonnal, komikus grimaszra huzta el ajkait és ezt a pózt addig tartotta, amíg az emberek végül is észrevették, hogy nevetni kell. Amikor azonban megbottlott a zászlókérdésében, amelyet Hindenburg teregetett eléje, Marx lépett a helyébe, Hindenburg bukkott ellenjelöltje. A katolikus Marx is azoknak a német diplomatáknak a sorából került ki, akik becsületesen bevallották, hogy nem diplomaták. Marx hivatalbalépése alkalmával nem állotta kijelenteni:

Miért nem lehetett Marx birodalmi elnök

— Tulajdonképpen én csak bírósági tanácsos akartam lenni Limburgban.

Ez az alacsonytermetű, irónikus Marx mégis joggal vivta ki magának a külföld bizalmát, mert egyenes jellem volt, szigorú és aprólékos bír, aki ha történetesen köztársasági elnök lett volna, soha az alkotmány vonaláról nem tér le, nem kormányoz éveken át parlament nélkül és így nem is vitte volna a birodalmat a káoszba. Ő azonban rem nyert csatát, nem volt 186 centiméter magas és így nem ő lett az elnöki palota ura, hanem a másik.

Valamennyi között egyetlen politikus volt, aki nemcsak kapni akart, hanem adni is tudott valamit és akitől emiatt félték. Eppoly hatalmas volt mint Hindenburg, mert a magának mondhatta Poroszországot, a német birodalom kétharmadát. A csendes harcban, amelyet a junkerek kezére került birodalom vezetett most a demokratikus Poroszország ellen s amely csak hét évvel később dőlt el, — Otto Braun szilárd pozíciót töltött be. Ő azonban közönséges nyomdász volt, a legkevésbé sem királybú, tehát már eleve gyanus. Ha mégis impozáns volt az öreg urnak ez három okra volt visszavezethető: Keletporoszországból származott, kitűnő vadász volt és ugyancsak 186 centiméter magas.

„Önök mindene megvan”

Az első két tulajdonságát közvetlenül első audienciájára való megjelenésekor, vadász-mivoltát pedig tíz perces beszélgetés után felfedte az öreg marsall előtt. Amikor azt is kibeszélte, hogy az apja kaszárnyában született, ő maga pedig egy kaszárnyával szemben, végképpen megbocsátotta neki

Advertisement for 'Földes-féle Margit Crème' featuring a portrait of a woman and the text 'Rp. Szívax, pattanásos, til-érzékeny a bőre? Földes-féle Margit Crème'. The ad is signed 'Kozma'.

Hindenburg, hogy egyáltalán nem kezeskedott és hogy „vörös” volt. Az elnök észrevette, hogy Braun valamivel több volt, mint egyszerű pártember. Uraikodó természetet látott benne, akit nem ok nélkül neveztek minden poroszok cárijának. Föltökény volt tehát Braunra.

— Önnek mindene megvan — mondotta neki többször is — nekem semmi sincs. Öné a rendőrség, a közigazgatás. Ha én valamit akarok, Önhez kell fordulnom.

Braun egy poroszországi erdőt ajánlott fel az elnöknek vadászati céljaira. Hálából Hindenburg soha nem hívta meg Braunt ezekre a vadászatokra. Egy alkalommal a pártviszállyok felől panaszkodott a miniszterelnöknek:

— En katona vagyok. Ahhoz vagyok szokva, hogy vezényeljek.

— En is szívesebben kommandiroznék — válaszolta Braun és eihallgatta, hogy a leg-többször így is tett.

Ez a különös rivalizálás, Braun teljes politikai függetlensége, odavezettek, hogy Hindenburg egyre növekvő bizalmatlansággal állott szemben vele. Egy alkalommal a következőket mondotta:

— A fülembé rágták, hogy jön a bosevizmus. Nézze, itt van S. admirális vagy C. tábornok! Nem tudna velük egyszer beszélni?

Végül is elment az egyik ilyen porosz hős a nagy ellenséghez, forradalomról és tördőfésről kezdett beszélni és rövid vita után dühösen tért vissza a Herren-klubba.

Amint egy rapon a kommunisták front-harcos ünnepegrét hirdették meg Berlinben, Hindenburg magához hívatta a porosz miniszterelnököt.

— Azt mondják, hogy a kommunisták már keresztény jelölték meg azoknak az a-tajait, akiket le fognak gyilkolni.

Braun megnyugtatta. Hindenburg nem enged.

— Tiltsa be az egészet! — Csak a Stahlhelm-demonstrációval együtt!

— De hisz ezek nemzeti gondolkodnak. Amazok pedig ellenségei az államnak.

Hindenburg aláírja a császár hazatérése elleni dekrétumot

Braun bebizonyította ugyanezt a Stahlhelmről is és így mind a kettő demonstrálható.

A nyomdász-miniszterelnök egy szép napon súlyos lelki dilemmából mentette ki a marsallt. Fel kellett ujtani a köztársaság-védelmi törvényt, amely megtiltja a császár visszatérését. Ezen egy monarchista igazán nem tehetett túl magát. Lemondásra gondolt. Tanácsot azonban nem a kancellárjától kért, hanem Brauntól, a szocialistától. Ez végzetesnek tartott volna egy elnökváltozást. Elkérte a papírost és látta, hogy egy törvényjavaslatról van szó, amely a régi törvényt egyszerűen meghosszabbítja. Könnyedén odaszólt az elnöknek:

— Ön nem tiltja meg itt a császár hazatérését. Erről szó sincs ebben a javaslatban. Legfeljebb aláírja egy törvénynek a meghosszabbítását, amelyet eredetileg az ön elődje irt alá.

Megkönnyebbülten nézett az öreg ur vörös megmentőjére és nyugodt lélekkel irta alá a papírost.

Advertisement for 'Kézikönyvek' (Handbook) series, listing titles like 'Első magyar nyelvű enciklopédikus összefoglalás', 'Zsidókérdésről', 'Zsidóság történelméről', 'Szociológiájáról', 'Antiszemitizmusról', 'Asszimilációról', 'Zsidóság világhelyzetéről', 'Cionizmusról', 'Palesztináról'. Price: 100 lej.

Advertisement for 'WARTZ-H' (Wartsh) featuring 'und Dokumente der Juden in Deutschland'. Price: 300 lej.

Advertisement for 'BIRÓ NŐI DIVATÁRUHÁZ' (Biro Women's Fashion Store) located at Calea Regele Ferdinand 11a. The ad lists various fabrics and items available for purchase at reduced prices.

SPORT

Alkotmányosan is megalakult az erdélyrészi Makabi szervezet

A Makabiada kérdéseiben és az egységes zsidó sport ügyében hozott határozatokat az aradi konferencia

Arad, január 28. Csaknem valamennyi zsidó sportegyesület képviselőinek jelenlétében tartották meg vasárnap Aradon az erdélyi zsidó sportegyesületek konferenciáját. Az értekezletet dr. Salamon Ignác nyitotta meg, aki ismertette a Makabiadával kapcsolatos kérdéseket. Közölte, hogy Erdély a Makabiada meglátogatására 25 szerthifikátot kap. Elhatározták, hogy ezeket egyenlő arányban osztják szét a zsidó sportegyesületek között és a sportegyesületek saját hatáskörükön belül osztják szét olyan egyének között, akiket megbízhatónak és megfelelőeknek tartanak a tel-avivi Makabiadon való részvételre. Salamon dr. indítványára az értekezlet kielégítő megoldást talált a versenyzők kiküldetésének anyagi fedezetére. Az értekezlet ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a szükséges összeg egy részét társadalmi akció révén fogja felhozni.

Az értekezlet ezután kimondta az erdélyrészi Makabi szervezet alkotmányos megalakítását és megválasztotta annak vezetőségét is. Elnök továbbra is Salamon Ignác dr. lett, míg titkárt és pénztárost az aradi Hakoah kebeléből az elnökség választotta. Az elnökség tagjai az erdélyi zsidó sportegyesületek mindenkorai képviselői lesznek.

A továbbiak folyamán az értekezlet elhatározta, hogy háromhavonként tartja üléseit, amelyeket különböző városokba felváltva hívnak össze. A zsidó sport általános kérdéseire vonatkozólag az értekezlet kimondta, hogy a legszorosabb együttműködést teremti meg, melynek részleteire vonatkozólag a legközelebbi értekezleten döntenek.

A jéghekkli világbajnokságot Kanada, az Európa-bajnokságot Svájc nyerte

Davosból jelentik: A jéghekkli világ és Európa-bajnokság küzdelme befejezést nyert. A világbajnokságot, mint az előrelátni lehetett, Kanada nyerte, azonban ezáltal nem volt olyan könnyű dolga a világbajnokság védőjének, mint az előző években, ami kétségtelenül az európai jéghekkisport fejlődésének jele. Meglepetést hozott az Európa-bajnokság küzdelme, amennyiben az eddigi eredmények alapján Csehszlovákia látszott esélyeseinek, a középdöntőben azonban elvérzett. A vigaszdíjat Németország nyerte.

A szombati eredmények

Davos, január 28. A jéghekkli világbajnokságban szombaton folytatták a középdöntő mérkőzéseket. Eredmények:

Svájc—Csehszlovákia 4:0 (1:0, 0:0, 3:0).
Kanada—Anglia 6:0 (2:0, 2:0, 2:0).
Svédország—Franciaország 2:1 (0:1, 1:0, 1:0).

Ausztria—Olaszország 2:1 (0:0, 2:1, 0:0).
A vigaszdíjban Románia Magyarországgal kellett volna játszson, ezt a mérkőzést azonban Románia lemondta.

A döntők

Davos, január 28. Zsufolt tribünök előtt játszották le a világbajnoksági küzdelem utolsó napját. Döntő eredmények:

Kanada—Svájc 4:2 (2:1, 1:1, 1:0). Oriási küzdelmet hozott a döntő mérkőzés.

Anglia—Csehszlovákia 2:1. Itt is hatalmas küzdelem volt a harmadik helyért, amelyet háromszori meghosszabbítás után Anglia hódított el.

Svédország—Ausztria 3:1.

A helyezési sorrend

A küzdelem befejezte után a végleges helyezés a következő:

— Fordítások bármely nyelven (levelek), beadványok műszaki munkák stb.) gépbetűtípusban másolás dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandulul 24.

1. Kanada (világbajnok). 2. Svájc (Európa-bajnok). 3. Anglia. 4. Csehszlovákia. 5. Ausztria. 6. Svédország. 7—8. Francia- és Olaszország. 9. Németország. 10. Lengyelország. 11. Magyarország. 12. Románia. 13. Lettország. 14. Belgium. 15. Hollandia.

Mégis részt vesz Románia a londoni asztali tenisz világbajnokságon? Magánuton szerzett értesülésünk szerint Románia mégis részt vesz a londoni asztalitenisz világbajnokságon. A világbajnokságot Románia színeit a következő versenyzők képviselik: Goldberger Haggibbor, Glancz Hakoah, Schapira Makabi Bukarest, Vladone és Pop Pitu KAC.

Németország 4:0 arányban győzött Svájc válogatott labdarugócsapata ellen. A B-válogatottak mérkőzését Svájc nyerte 1:0 arányban.

Sonja Henne nyerte Európa női műkorcsolyázó bajnokságát. Második helyen az osztrák Landbeck, harmadik helyen az angol Colede végzett.

Bécs. Austria—Admira 2:1 (2:0). Ösről elmaradt bajnoki mérkőzés. Az Austria ezen győzelmével az őszi ranglista élére került.

SZÍNHÁZ-FILM

A MOSOLY ORSZÁGA

A Magyar Színház klasszikus operett-ciklusának ötödik darabja

Szerda estére készítette elő a színház Lehar nagyoperettjének, a Mosoly országának felújítását, amelynek vezetésére Vera Schwartzot, a híres bécsi operaháza vezetőjét költötte le. A társulat érthető ambícióval készült az előadásra, amelyet teljesen új szereposztásban és új beállításban nagy gondot tanítottak be.

Ma aztán az a kellemetlen meglepetés érte a színház igazgatóját, hogy Vera Schwartz egy orvosi bizonyítvány kíséretében levelet küldött, amelyben az előadást lemondja. A bizonyítvány szerint a művésznő annyira megerőltetett a romániai turnéjával kapcsolatos utazásai, hogy szerződéses kötelezettségének nem tud eleget tenni. A színház próbálkozásai, hogy Vera Schwartzot betegségé-

dacára is rábírájk a fellépésre, eredménytelen maradtak.

Az előadás megmentése érdekében Solyomán Magda, a színház primadonnája vállalkozott arra, hogy Liza grófnő nagy és nehéz szerepét a rendelkezésre álló rövid idő alatt betanulja és eljátsza a Mosoly országát és reméli, hogy az előadást a beteg vendégművésznő nélkül is olyan magas színvonalat fog elérni, amely a színház klasszikus operett ciklusának darabjaihoz, a János vitézhez, Szibillhez, Cigányszerelmhez, Három a kislányhoz méltó.

Természetesen az előadást ilyenformán nem felelték, hanem rendes helyárrakkal fogják megtartani.

Csütörtök este bucsuelőadás:

Jókai-émlékünnep — AZ ARANYEMBER

Hölgyeim elég volt!

Francia bohózat csak felnőtteknek

Kedden este mutatja be aszínház az utóbbi évek legmulatságosabb francia bohózatát, melynek „Hölgyeim, elég volt!” a címe. A bohózatot sikamlós meséje nem teszi alkalmassá arra, hogy fiatal leányok megnézhessék. A színházi pénztár éppen ezért csak tizennyolc éven felülieknek szolgál-

tat ki jegyeket erre a piros színlapos előadásra.

Az újdonság főszerepét Vass Piri, Fényes Alice, Kós Dodó, Mihalkó Gizli, Tompa Sándor, Tóth Elek, Balázs Samu, Kovács György, Rajnai Sándor alakítják.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Kedd 8 óra: Hölgyeim, elég volt! (Francia vígjátékújdonság, először. Csak felnőtteknek.)

Szerda este fél 9 órakor: A mosoly országa. (Lehar nagyoperettje. A klasszikus operettciklus ötödik darabja. Bérlétszínházban. Rendelt helyárrakkal. Mozás Magda fellelével.)

Csütörtök este fél 9 órakor: Az aranyember. Jókai emlékünnep, az 1885. január 31-i első kolozsvári előadás 50-ik évfordulóján. A társulat bucsuelőadása egy hónapos váradi turnéja előtt. Premier hétfő 10. sz. A hétről jegyét kívánatára becserepli a színház.)

MUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn, kedden 5½ és 9 órakor dupla műsor: I. Emden. Tengerészláz. II. A dübörgő végzet. Izgalmas cowboy dráma.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, január 29.

Bukarest. 13: Vizálás. 13:05: Gica Jonescu-Galra-zenekar. 14:20: Időjárás. 14:40: A hangverseny folytatása. 18: Lemezek. 19: Időjelzés, hírek. 19:15: Lemezek. 20: Előadás. 20:20 Lemezek. 21: Bevezetés a szimfonikus hangversenybe. 21:05: Szimfonikus hangverseny. 22: Előadás. 22:15: A hangverseny folytatása. 23: Hírek. 23:25: Éttermi zene.

Budapest. 13:05: Zongora. hegedű. 13:30: Hírek. 14:20: Időjárás. 14:30: Honvédzenekar. 17:10: Asszonyok rádiója. 17:45: Hírek. 18: Csevegés. 18:30: Szalonzene. 19: Francia nyelvoktatás. 19:25: Előadás. 20:30: Közvetítés az Operából. Szünetben hírek. 23:30: Ci-

40 ÉV OTA Dr. GRUNWALD SANATORIUMA

Széleszeti, nőgyógyászati és szülészeti osztályokkal, mérsékelt és általános áron. Legmodernebbül berendezett Röntgen- és vegyi laboratóriumok.

Belgyógyász-diagnosztikai és diétás osztály. Szabad orvosválasztás. — Klinikai osztály napi 8 pengő.

Rádium-kezelés

Budapest, Vilma Királyné-ut 11-15

Telefon J. 462-59.

gányzenekar. 24:30: Lemezek. 1:05: Hírek. Bécs. 15: Erca Morini lemezek. Deutschland. 18:50: Ariák, balladák és dalok.

Berlin. 22: Zongora, hegedű, cselló, ének. Stuttgart. 23:35: Beethoven zongoraművek. Strassburg. 22:30: Julius Caesar, Haendel operája.

Milánó. 22: Dibuk, Rocca operája. Róma. 21:45: Arrigo Serato hegedű. Palermo. 21:45: Parasztbecsület, Mascagni operája, Bajazzo, Leoncavallo operája.

Ljubljana. 22:50: Ariák Wagner operából. Luxemburg. 23:30: Szigeti József hegedű. (Beethoven D-dúr hangverseny.)

KÖZGAZDASÁG

Két lejre esett a bor ára literenként a beszarábiai piacon

Bucuresti-Bukarest, január 28. (Az Új Kelet tud.) Az idei szőlő Romániában kitűnően sikerült ugyan, a borpiac ennek ellenére az utóbbi időben teljesen ellanyhult. A fogyasztás erősen csökkent, kivételre pedig egyelőre nem kerülhet sor, mert a kormány nem állapít meg exportprémiumot, ami a kivitel első feltétele volna.

Jelenleg a román bor, prémiumok nélkül nem exportképes, mert nem tudja felvenni a versenyt a külföldi borakkal és a kivitel régi stagnálásának következtében már elvesztette a külföldi piacait.

A borpiac árainak erős lanyhulásához hozzájárul az a körülmény is, hogy az országban nagyon sok borszeszgyár kénytelen volt üzemét leállítani, mert a monopól hivatal kívánságainak nem tudott eleget tenni.

A nagy készletek és a gyenge kereslet következtében Bessarábiában már két lejre süllyedt a bor ára literenként. Ebben az esetben azonban már benne van a 35 banis addó is, úgyhogy az eladónak csak egy lej és 15 bani bevétel jut literenként.

A monopolizálás hírére eltűnt a piacról a kávé, cukor, petróleum

A petróleumkereskedők kétségbeesett kísérletei az egyedürisítés bevezetése ellen

Bucuresti-Bukarest, január 23. (Az Új Kelet tud.) A petróleum, kávé és cukor monopolizálásáról elterjedt hírek következtében a fővárosi piacról majdnem teljesen eltűnt ez a három fontos közszükségleti cikk. A minimálissá lecsökkent kínálat távolról sem tudta volna kielégíteni a gyenge keresletet sem.

Beavatott forrásból érkezett hír szerint egyébként a pénzügyminisztérium komolyan foglalkozik a petróleum, a kávé és a cukor monopolizálásával és már javaslat is készült a törvényről, amelyet véleményezés céljából átnyújtottak a szakköröknek. Mint ismeretes a petróleum termékek már néhány nappal ezelőtt tiltakoztak a törvényjavaslat ellen, olyan bevételeket igényelve az államnak az új egységesített illetékekből, mely több, mint másfélmilliárd lejt tenne ki évente.

A petróleum vállalatok és közlekedési cégek tulajdonosai és vezetői felkeresték Manolescu Struga kereskedelem és iparügyi minisztert, akinek olyan tervet mutattak be, amellyel meg lehetne valósítani az állam jövedelmeinek felemelését célzó javaslatot.

A kereskedelmi miniszter megígérte a petróleum termelőknek, hogy tanulmányozni fogja a javaslatot és átiratot fog intézni a pénzügyminisztériumhoz is, hogy tisztázzák a monopólium kérdését.

Menyasszonyok figyelmébe!

Gyapjú és selyem טליתים Talleszek

Ezüst vagy aranyozott börtinnel kézen felszerelve minden nagyságban és minőségben nagyon olcsón kaphatók:

Rosenzweig Anton

zsidó könyv- és rituális felszerelési cikkek üzletében. Cluj, P. Mihai Viteazul 37—38.

A fonto

Saarbrücken ko

A fran

KÖZGAZDASÁG

Két lejre esett a bor ára literenként a beszarábiai piacon

Bucuresti-Bukarest, január 28. (Az Új Kelet tud.) Az idei szőlő Romániában kitűnően sikerült ugyan, a borpiac ennek ellenére az utóbbi időben teljesen ellanyhult. A fogyasztás erősen csökkent, kivételre pedig egyelőre nem kerülhet sor, mert a kormány nem állapít meg exportprémiumot, ami a kivitel első feltétele volna.

Jelenleg a román bor, prémiumok nélkül nem exportképes, mert nem tudja felvenni a versenyt a külföldi borakkal és a kivitel régi stagnálásának következtében már elvesztette a külföldi piacait.

A borpiac árainak erős lanyhulásához hozzájárul az a körülmény is, hogy az országban nagyon sok borszeszgyár kénytelen volt üzemét leállítani, mert a monopól hivatal kívánságainak nem tudott eleget tenni.

A nagy készletek és a gyenge kereslet következtében Bessarábiában már két lejre süllyedt a bor ára literenként. Ebben az esetben azonban már benne van a 35 banis addó is, úgyhogy az eladónak csak egy lej és 15 bani bevétel jut literenként.

A monopolizálás hírére eltűnt a piacról a kávé, cukor, petróleum

A petróleumkereskedők kétségbeesett kísérletei az egyedürisítés bevezetése ellen

Bucuresti-Bukarest, január 23. (Az Új Kelet tud.) A petróleum, kávé és cukor monopolizálásáról elterjedt hírek következtében a fővárosi piacról majdnem teljesen eltűnt ez a három fontos közszükségleti cikk. A minimálissá lecsökkent kínálat távolról sem tudta volna kielégíteni a gyenge keresletet sem.

Beavatott forrásból érkezett hír szerint egyébként a pénzügyminisztérium komolyan foglalkozik a petróleum, a kávé és a cukor monopolizálásával és már javaslat is készült a törvényről, amelyet véleményezés céljából átnyújtottak a szakköröknek. Mint ismeretes a petróleum termékek már néhány nappal ezelőtt tiltakoztak a törvényjavaslat ellen, olyan bevételeket igényelve az államnak az új egységesített illetékekből, mely több, mint másfélmilliárd lejt tenne ki évente.

A petróleum vállalatok és közlekedési cégek tulajdonosai és vezetői felkeresték Manolescu Struga kereskedelem és iparügyi minisztert, akinek olyan tervet mutattak be, amellyel meg lehetne valósítani az állam jövedelmeinek felemelését célzó javaslatot.

A kereskedelmi miniszter megígérte a petróleum termelőknek, hogy tanulmányozni fogja a javaslatot és átiratot fog intézni a pénzügyminisztériumhoz is, hogy tisztázzák a monopólium kérdését.

Menyasszonyok figyelmébe!

Gyapjú és selyem טליתים Talleszek

Ezüst vagy aranyozott börtinnel kézen felszerelve minden nagyságban és minőségben nagyon olcsón kaphatók:

Rosenzweig Anton

zsidó könyv- és rituális felszerelési cikkek üzletében. Cluj, P. Mihai Viteazul 37—38.

Ezért kell kieme...

A Saar-vidék a német hadsereg legfontosabb összpontosítási centruma lesz

Saarbrückenből naponta 120 katonai vonatot lehet a francia határ felé indítani. Három komplett hadtesttel bővül a német hadsereg a saari emberanyagból

A francia sajtó megállapítja, hogy a Saar-vidék visszacsatolása után a francia határ nyitva áll a német betörés előtt

Párizs, január 28. Az Excelsior hasábjain feltűnően érdekes cikk jelent meg Bruneau Pierre ismert francia publicista tollából. Bruneau a francia és német határviszonyokat ismerteti cikkében és megállapítja, hogy a Saar-vidék visszacsatolásával a francia határ teljesen nyitva áll a német betörés előtt. A cikket az alábbiakban ismertetjük:

Mint egy szalag terül el a két nagy német hegyorom, Hunstrück és Haardt között a Saarvidék, mely a legközvetlenebb út Mainz és Nancy között egyrészt és a Metz-Bréjy-Loagwy-Thionville között másrészt. A hét vasútvonal közül, mely Németországot Franciaországgal összeköti, az a legfontosabb, amely a Saarvidéken, Saar önma-gában egy hatalmas átszálló-állomásnak felel meg 400 kilométernyi hosszúságú vasútvonalával Saarbrücken rendkívül fontos vasúti gócpont, legalább olyan jelentőségű, mint Treves-Ehrany és Kaiserlautern, mely 120 katonai vonatot tud elindítani 24 óra alatt. Ezért a Treves-Saarbrücken-Kaiserlautern, vagy Landau vonal, a francia határ közvetlen szomszédságában, rendkívül jelentőségű Németország számára. A második, Treves-Kaiserlautern vonal kevésbé alkalmas katonai csapatok szállítására, mert meglehetősen hosszú távon csak egy sínpárja van.

A megfigyelőcsucok német területre esnek

A Saar folyó partján húzódó dombok nagyrésze német területre esik. Ezek a hegyek a loraini síkság északi részét határolják. Az óvatosan elhelyezett megfigyelő állomásokon, a németek a legnagyobb köny nyedséggel kikémlelhetik a francia erődítéseket, amelyek Metztől 30 kilométerre fekszenek. A dombok a francia erődökből észre sem vehetően takarhatják el a tüzérségi kocsorú vonalán kívül, a német tankok úgy kelhetnek át, hogy átkelésüket a francia tüzérség észre sem veheti.

A saarvidéki terület francia-német határvonala így Franciaország szempontjából nagyon hátrányos, mintahogy ezt annak idején a Napoleon legyőzői, 1815-ös békekötésben is látták. „Az invázió-határ”: így jellemezte ezt a határvonalt a francia delegáció, mely Franciaországot a versaillesi béketárgyalásokon képviselte és ezt az 1870-es és 1914-es események is igazolták. Egyszóval: a Saarvidék ismét a német katonai erők koncentrációs pontja lett.

Eppen a saarvidéki határ áll nyitva

Ezek a tények, a gazdasági vonatkozásokon kívül, igazolják a Saarvidéknek a német imperiálista törekvések szempontjából való elsőrendű fontosságát. Ehhez még hozzá járul az is, hogy a francia határvidéki zónaerődítés nem mindenütt egy-szerű. Van két vonal, melyek rendkívül erősen van megépítve a védekezés szempontjából. Az egyik a Longwy és Boulay közötti vonal, mely a Brea-i érterületet és Metz-Thionville ipari területet védi, a másik a Boulay-Lautenburg vonal, mely Elzász északi sarkának védelmét szolgálja. A két-tő között van az a nyílás, amelyet katonailag deffenzív szektornak neveznek, ahol Forbach magasságáig természetes akadály állanak a betörés útjában. Ebben a szektorban a stratégiai terv megalégedett azzal, hogy megfelelően előkészítse a konfliktus esetén szükségessé váló munkálato-kat.

A francia parlamenti intézkedései

Ezért kell kiemelni annak a veszélynek a súlyát, mely Franciaországot ez esetben fenyegetné, ha egy hirtelen német támadás a Saarvidékről indulna ki. Ennek elkerülésére a francia kamara rendkívüli hitelt

szavazott meg, hogy a rohrbachi vonalon állandó munkálatokat lehessen foganatosítani. A német támadás esetén néhány óra alatt le lehet szakítani a Boulay-Thionville közötti erődítési vonalat: tehát Metz és az északnyugati ipari vidéket. A Metz és Strassburg közötti gócpontot. Lorenát is ez a veszély fenyegetheti. Elzász északi sarkát ez a rajtaütés bekeríteni éppugy, mint a Rajna balpartján lévő erődítéseket és a Vages hegyeket is.

A saarvidék legyen demilitarizált zóna

Ismeretes, hogy Franciaország lépéseket tett Genfben, hogy a saarvidéki területet a demilitarizált területek közé iktassák. Hasonlóképpen kérte Franciaország annak a vonalnak a megsemmisítését, mely Saarbrückent a két északi vonallal köti

össze és kereskedelmi forgalmat bonyolít le. Hasonló követelést már teljesítettek 1929-ben, amikor Renania kérdésében közvetlen francia-német szerződést kötöttek meg. Ezenkívül Franciaországnak a legnagyobb óvatossággal kell tudomásul vennie, hogy olyan szomszédsága van, ahol Németország három teljes hadtestre való katonai legénységet toborzott össze. A határvidéki zónán meg kell erősíteni a legénységet és a Thionville és Lautenburg közötti erődítési művek felépítését azonnal meg kell kezdeni. Mindezek lényegesen befolyásolják azt a felfogást, hogy a francia hadseregben az egyéves szolgálati időt két évre emeljék fel.

Igy lett a Saarvidék impozáns erejű sakkfigura a francia-német határon és ezt a sakkfigurát, most Volksführer mozgatja.

A szélső jobboldal bevonult a középiskolákba is

Giurgiuban „Iskolai Gárda” működik, mely szélsőjobboldali agitációt fejt ki

Bucuresti-Bukarest, január 28. A Giurgiuban megjelenő Actiunea című demokrata napilap feltűnő cikkét közölte arról, hogy a városban a hódító szélsőjobboldali propaganda milyen eszközökkel kaparintja meg magának a román ifjúságot. A lap megállapítja, hogy annak idején Giurgiut sem kímélte meg a szélsőséges propaganda, azonban évenként keresztlül nyugalom volt a városban. De a nemzetközi mélyre most elérkezett a forgalmas határvárosba és a szélsőséges propaganda istápolói minden vonalon megindították akciójukat.

Néhány évvel ezelőtt alapították meg az Iskolai Gárdát, melynek bevallott célja az

volt, hogy a határokon túl élő románok számára gyűjtőakciókat bonyolítson le. Barbu tanár azonban, aki az egyesületet vezeti, szélsőséges fasiszta jelszavakkal töltötte meg az egyesületet, mely most a Giurgiuban betöltött szélsőjobboldali alakulatok helyét foglalja el. A lap feltűnően tartja, hogy a hatóságok, amelyek pedig ismerik Barbu politikai nézeteit, egyáltalában nem törődnek a Vaszgárda szellemében működő iskolai gárdával. Így az iskolai gárda a határokon túl élő románok számára való gyűjtés ürve alatt a fasiszta propagandának legerősebb szóvivője a határszélen.

A szélhámos fakir

Hogyan lehet a botosani rikkancsból egzotikus fakir

Botosani, január 28. Néhány évvel ezelőtt feltűnt Botosaniban Darsa Maur „fakir”. A fakirnak nagy sikere volt. Előtte egy Rayo nevű fakir járta be az országot, aki felvágta a saját nyelvét karddal. Darsa Maur tultett rajta. Ő le is nyelte a kardot és paraszat evett. Azonkívül eltemette magát élve. Nagy sikere volt tehát, mignem Botosaniba érkezett, ahol megállapították, hogy nem is Darsa Maurnak hívják, hanem Sin Ester Meyernek és azelőtt a Dimineata rikkancsa volt. Szülei ott éltek Botosaniban és a barátai hosszas rábeszélésére hajlandó volt bevallani, hogy kicsoda, fel is kereste az apját, aki mesterségére nézve cipőtisztító. Darsa Maur elmesélte családjának, hogy Bukarestben volt, amikor Rayo ott bűvészkedett. Az igazi fakir összeveszett menedzserével, mire ez a vállalkozó szellemű Sin Ester Meyert alkalmazta, megtanította a fakirság tudományára és elindult vele turnéra.

A „fakir” karrierje nyugodtan ment volna tovább, ha Maur nem jelentette volna ki, hogy nősiálni akar. Erre aztán tömegével hozták neki a menyasszonyokat. Maur mind-egyiknek házasságot ígért, de a hozományból felvette az előleget. Mikor az egyik, Aronovici nevű menyasszony feljelentette a rendőrségen, Cetatea-Albanál átszökött a határon. Azóta még csak egy levelet írt apjának, amelyben nélkülözéseiről írt. A rendőrség egyelőre ad acta tette a szélhámos fakir iratait.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

SZFAT AMENU

Méber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátozott mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az Uj Kelet könyvosztályában

Ára 120 lej

Érkezésétől utánvétellel vagy az összeg és portóköltés (10 lej) előzetes beküldésével.

Kormányellenes összeküvést lepleztek le Mexikóban

Mexikó, január 28. (Rador.) Hir szerint összeküvést fedeztek fel, amely a jelenlegi rezsim ellen irányul. Az összeküvést az Egyesült Államokban tervezték és onnan irányították Villa Real és Jose Vasconcellos tábornokok hívei, akik vereséget szenvedtek a köztársasági elnöki választások során. Hét személyt letartóztattak.

A svájci szocialisták a nemzeti fegyverkezés mellett

Bern, január 28. A svájci szocialista párt kongresszusán Lucernben határozati javaslatot fogadott el, amelyben elismeri a nemzeti fegyverkezés szükségességét. A javaslat azonban megállapítja, hogy a párt nem fog hozzájárulni olyan katonai hitelek nyújtásához, amelyeknek céljai nem a demokráciát szolgálják és ellenkeznek olyan kísérletekkel, amelyek a hadseregből a vezető osztályok eszközét akarnák csinálni.

Németország kicseréli a saarvidéki frank bankjegyeket

Bázel, január 28. A Saarvidék pénzügyeit illető francia-német tárgyalásokon a Saar-területen forgalomban lévő francia bankjegyek mennyiségét 400 millió frankra becsülik. A frank bankjegyeket Németország a hatalom átvétele után átveszi és az állami bányák vételárrezsije fejében befizeti a Nemzetközi Fizetések Bankjához. Az állami bányák vételárátrátele ezután még mindig kb. 500 millió frank lesz. Németország ezt szénzállítással fizeti meg Franciaországnak és pedig öt éven át történő, évenkénti másfél-milliárd tonna szén szállítással.

A kolozsvári Wizo közgyűlése. A kolozsvári Wizo ezúton is meghívja tagjait és az érdeklődőket 29-én, kedden délután 4 órakor a Salom klubban tartandó közgyűlésére. Belépődíj nincs.

Kommunista per a kolozsvári törvényszéken. 1932-ből eredő kommunista per tárgyalását kezdte meg tegnap a kolozsvári törvényszék Cojocariu tanácsa. Az emlékezetes Dermata sztrájk résztvevői közül kerültek ki a per vádlottai, akik kivonultak a rendőrség elé, hogy egyik letartóztatott társuk szabadonbocsátását kieszközöljék. A vádlottak egy része nem jelent meg a tárgyaláson, mire a tanács elhatározta, hogy a jelenlévő vádlottak perét kilönlvasztják a távolmaradottaktól és megtartják a tárgyalást. A vádirat felolvasásakor azonban kiderült, hogy Cojocariu elnök volt annak idején az ügy vizsgálóbírja és így nem elnökölhet a per tárgyalásán. A már több ízben einapolt tárgyalást ezért február 18-ikára halasztották el, amikor új tanács fogja a pert letárgyalni.

Gyorsan és biztosan

hat a Togal-tabletta minden **Női és megbetegedés** Idegfájdalom, Spanyolnátha és mindennemű **Rheumatikus betegség** esetén. **Togal oldja a húgysavat** és eltávolítja a szervezetre káros anyagokat! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.— vagy Lei 130.—. Biztos hatású csakis a **Togal** Svájci készítmény!

Lemezek. 1.05: Hírek. Mini lemezeken. Ariák, balladák és da... hegedű, cselló, ének.ethoven zongoraművek. Julius Caesar. Haendel... Rocca operája. Serro hegedű. Masagn... avalló operája. Ariák Wagner operából. Szigeti József hegedű. Angverseny.)

ZDASÁG

ett a bor ára a beszarábiai

január 28. (Az Uj... Romániában kin... a borpiac ennek el... eni teljesen ellanyult... csökken, kivételre pe... lülhet sor, mert a kor... eg exportpremiun-ot... tétne volna. bor, prémiumok nékül... t nem tudja felvenni... borárakkal és a kivi... következtében mér... piacait. erés lanyhulásához... mény is, hogy az or... borszeszgyár kénytelen... mert a monopol hi... nem tudott eleget ten...

és a gyenge kereslet... rábiában már két lejre... renként. Ebben az ár... ne van a \$5 banis adó... donak csak egy lej és... renként.

zálás birére

edők kétségbeesett

január 28. (Az Uj... oleum, kávé és cukor... jedt hírek következté... majdnem teljesen el... os közszükségleti cikk... ktkent kínálat távolról... giteni a gyenge keres... érkezett hír szerint... minisztérium komolyan... m, a kávé és a cukor... már javaslat is ké... melyet véleményezés... a szakköröknek. Mint... termelők már néhány... tak a törvényjavaslat... t igérve az államnak... tétékből, mely több... t tenne ki évente. tok és kőolajtermé... zó cégek tulajdonosai... Manolescu Struga ke... a minisztert, akinek... be, amellyel meg le... am jövedelmek feleme... szter megígérte a pet... hogy tanulmányozni... titratot fog intézni... hoz is, hogy tisztáz... dését.

szonyok

nébel

slitiam

bortnival kézen fel... gban és minőségben... kaphatók: g Anton is felszerelési cikkek... ben. Heazul 37-38.

Herzl mint kezdő író

Írta: Alex Bein

Részlet a szerző sajtó alatt lévő, nagyszabású Herzl életrajzából. Copyright by Fiba-Verlag, O. Bauer, Wien VI.

Herzl 1884 augusztus 4-én kezdte meg jogi gyakorlatát. A jogászkodás azonban mellékes valami volt nála, nem az akták, hanem az irodalmi tervei és munkái foglalkoztatták. 1884 szeptemberének éjjelén ezt írja a naplójába: Délelőtt nyomtatványokat töltök ki, de a délutánok szépek. Olvasok, álmodozok, dohányzok, irok. Így követi egyik nap a másikat és egy napon megöregszem, majd anélkül, hogy ismertem volna valamikor az ifjúságot. Az esztendő egyébként nem volt rossz munkaév, ha a várva várt siker még nem is köszöntött be. De Herzl nyugtalanodik. A bíróságnál eltöltött délelőttök végnélküliek számára és a sikertelen irodalmi kísérletek ránehezdednek a kedélyére. Elkészült egy szindarab tervével, „Die Jungen“ a címe, de a kidolgozás munkája sehogysem halad. Nem akarja a szép alapeszmét agyoncsapni és inkább félbeszakítja a munkát. „De mégis meg kell írnom ezt a darabot.“ — jegyzi meg később a naplójába. És hozzáteszi: „Elpepedek a siker után.“ — Herzl 25 éves ekkor.

1884 végén majdnem teljesen elkészül „Die Jungen“. A régi és az új nemzedék harcát akarja Herzl megrajzolni benne. Az ügyvédek elhatározzák, hogy numerusz klauzuzst kérnek a kormánytól a pályájuk számára. Az ügyvédjelöltek fellázadnak a terv ellen; nem akarják eltűrni, hogy a felemelkedésük lehetőségét elrabolják tőlük. A szindarab hőse, Georg csak akkor esatlakozik hozzájuk, amikor idősebb barátja és tanácsadója megérteti vele, hogy „nem az egoizmus kicsinyes harca“ ez, hanem a szabadságról folyik a vita, és hogy a princípálisnak felesége iránti szerelmét is fel kell áldoznia ezért a harcért. Az ügyvédjelölt — elvtársak radikális vezére lesz Georg és — ez az áldozatkészség jellemzi Herzl valamennyi hőst — akkor is kitart a célkitűzés mellett, amikor a többiek már félre állanak és olcsó kompromisszumokat kötnek, jöllehet a boldogságát rombolja szét azzal, hogy nem akar megalkudni.

A kidolgozás megakadt aztán ezen a ponton. Csak a darab alapeszméje érdekelte voltaképpen és néhány böcs szava. Mert egészében — ezzel maga Herzl is tisztában volt — sikerületlen munka. Papirosdráma és néhány jelenet kivételével erősen unalmas „Csinálj három felvonást négyből, vond össze a cselekményt, vigyél bele aszszonyhistóriákat, dolgozd ki az egyes szerepeket, redukálj a személyek számát és akkor épkezláb darab lesz belőle“ — írta rá 1888 márciusában vörös plajbázzsal a kéziratra Herzl. Első berlini premierjéről jött ekkor haza, már jobban ismerte a színpadot és beérkezett író volt.

A Herzl első munkái és velük együtt a későbbieknek egy része, igazi művészi akarásnak tanubizonyságai. A művészi készség viszont nem ilyen erős bennük. Ez magyarázza a hatástalanságukat. 1885 januárjában egy Mitterwurzer nevű híres színésznek Herzl felolvassa „Die Enttäuschten“ című drámájának első felvonását. A színész azonban félbeszakítja és kerekén kijelenti, hogy nem bírja tovább elviselni ezt a nagy unalmasságot, ami a darabból árad. Herzl „Tabarin“ című egyfelvonásóját mégis elfogadta. Ez a darab Catulle Mendés egy vázlatát dolgozta fel szabadon. Eredetileg ugyan háromfelvonásos szindarab volt a Tabarin, de Herzl a végén egyfelvonásúvá vonta össze. Régi, sokszor felhasznált bohózat motívum szerepel benne. A Richelieus idejében élt Tabarin nagy komédiás volt. Egyik népszerű darabja a megcsalt férjről szólt, aki egy utazásból hazatérve a feleségét hűtlenségen kapta rajta. Catulle Mendésnél ez az alapgonddal tragikus fordulatot vesz, — ez a változat a Leoncavallo Bajazzo-ja révén később rendkívül népszerűvé vált. Amikor Tabarin annál a jelenetnél, amelyben a szerető átöleli a csalfa asszonyt, felemeli a függönyt, — ez a függöny a komédiássátor lakását választja el a színpadtól — a lakásban ugyanazt a szerelmeskedést pillantja meg, mint ami a színpadon játszódik le. Mintha

ez is a szindarabhoz tartozna, egy kardot kér kölcsön az egyik nézőtől, örvöngésben lezsúrja vele a hűtlen feleséget és a nyílt színpadon hagyja elpusztulni. Azután maga szólítja a poroszlokat... Herzl a Mendés párbeszédeit megkapó szindarabbá formálta át. Különösen a vásári jelenetek elevenek.

Mitterwurzer rábeszéli, hogy új szindarabot írjon és hagyja abba Die Jungen kidolgozását. „Mert az olyan szindaraboknak melyekben egyesegyedül férfiak szerepelnek nincsen sikerük a züllött német színpadon, — de én erőtlén vagyok, fáradt, s reményvesztett.“ (1885. január 20.)

Mégis belekezdett az új szindarab megírásába. Valószínűleg a salzburgi joggyakorlása idején történt ez, ahol a saját szavai szerint a jogászmunka is jobban vonzotta. A kartársak nagyon szívélyesen fogadták. „A joggyakorlók Salzburgban nem olyan határjelensége az emberiségnek, mint Bécsben“, — írta a szüleinek. A szép táj fokozta az életkedvét és a munkakészségét. Később Salzburgra visszapillantva, maga is megállapítja, hogy életének legboldogabb óráit töltötte ebben a városban.

A Salzburgban keletkezett vigjátéka a „Muttersohnchen“, a tulmeleg légkörből és a tulbecézettségből megmenekedett férfiúnak szabadabb levegőjét árasztja. Mánások körében játszik és megint egy „Draufgänger“ a szerző eszményképe. Egy életkedvvel teli férfi, aki széles jó kedvvel és sok adóssággal, de uri mivoltára mindig ügyelve rohan keresztül az életen. Szereti a bort és az asszonyokat, pillanatnyi ötletektől hagyja magát kormányozni, azt teszi, ami történetesen eszébe jut és nem sokat törődik „a filiszteusok ivóltésével“. Ha már egyszer élünk, úgy kell élnünk, ez ugyszólván kutyakötelességünk, hogy minél több élvezetünk teljék az életben. „Ez a „boldog Rosen“ életbölcsölete. Az életmódja miatt azután összekülönbözik a családjával, mindenekelőtt a sógornőjével, a szigorú erkölcsű Rosen bárónővel. A bárónő szörnyen vigyáz a fiára. Minden lépését éber figyelemmel kíséri és örökös ellenőrzi. Mert fél a Rosen család kicsapangó hajlamaitól. Az eredmény: egy jólvevett hülye, akit minden lány kinevet. A nagybácsi befolyása és egy lány okos szerelme egyszerűen átfurmálják aztán az ifjú bárt. Fellázad az anyja ellen. Vérébeli Ro-

Értesítés!

T. vevőinket tisztelettel értesítjük, hogy Str. Regina Maria 27. szám alatt volt 3. számú fiókunkat ugyanazon uccra

35. szám alá helyeztük át

Allandóan friss barches és teasütemény.

Teljes tisztelettel:
Kafona-süfőde

senné alakul át, szórja a pénzt, izgágáskodik, elpáholja az éjjeli őrt, botrányokat rendez, merészen a szeme közé néz az asznyoknak — és most egyszeriben megkedveli az egész világot. Kiderül, hogy a nagybátyjának van igaza: „Vidáman és bünyösen — így kell élni, ez az igazi összetétel. Az asszony csak a férfi gyöngéit szereti. Próbáld csak meg. Nézz kacagó szemekkel egy asszonyra, s már félig-meddig megnyerted a játszmát. És ha tul tetted magadat minden erkölcsön, akkor egyenesen imádni fognak!“ Magda nevű unokahúgnak igaz szerelme végre azonban hazavezeti az ifjút és vele a nagybácsit a családból. Az anyás fiúból, miután kitombolta magát, igazi férfiú lesz.

Kedélyes alapeszme erkölcsös befejezéssel, de még nem elég ötlet egy vérbeli vigjáték számára. Viszont tellett volna belőle egy bohózatra, melyet a nagyvárosi közönség annyira kedvel mindmáig. Herzl erre a közönségre gondolt és számára akarta a szindarabját a megfelelő formában megírni. De még nem futotta erre a képességből. Kidolgozta a darab tervét, elkészítette az első felvonását és levelet írt Paul Lindau-nak, a sikeres tárca- és szindarabíró-nak. Megkérdezte, nem-e volna hajlandó a darabot vele együtt megírni. Egy téves ut kezdete volt ez a levél. Herzl sikereket akart kikényszeríteni, még mielőtt a saját érettsége, a saját tudása alapján jogot formálhatott volna erre.

„Az eddigi szindarabjaimat vagy nem olvasták, vagy ha elolvasták, nem fogadták el, vagy ha elfogadták, nem adták elő. Ez az örökös kezdés meg kell végre szűnjön. Így kivergődnek belőle. „El fogja a kéziratot küldeni, mielőst az együttműködéshez az elvi hozzájárulást megkapta.“

Lindau persze nem fogadta el az ajánlatot; ha mindjárt udvarias szavakkal is, de elutasította Herzl-t. A családás még sem volt nagy. Mert közben Herzl elhatározta, hogy az írói hivatást választja életpályául. Szívesen megmaradt volna ugyan a szép Salzburgban — állapította meg egyszer később — ha az állami szolgálat előmenetelt biztosított volna számára. De bármi-

lyen távol állt is a zsidóságtól, úgy hogy csak a büszkeség és a kegyeletteljes figyelem a szülei iránt tartotta vissza a megkeresztelkedéstől, bármennyire is igyekezett az uralkodó társadalomba maradéktalanul beolvadni, azzal tisztában kellett lennie, hogy ameddig zsidó marad, — kilátástalan a helyzete az osztrák hivatalnokhierarchiában. A becsületértése alapján, mely túlzérkeny volt, pompásan beillt volna ebbe a körbe és még inkább a katonatisztek társaságába. Hiszen 1885 elején két párbaja is lett volna, ha a kihívottak nem kérik történetesen a bocsánatát.

Persze, mint ügyvéd is megkereste volna a kenyerét, sőt hírnévre tehetett volna szert, de ehhez több szeretetre és érdeklődésre lett volna szükséges a jogiplya iránt mint amennyi Herzlnél élt. Tekintélyt akart szerezni, érvényesülni kívánt és a siker, a gyors, gyors-siker után vágyott: ez világlik ki minden kijelentéséből. Mint tárcairónak már voltak bizonyos sikerei, amelyek megerősítették a képességeibe vetett hitet. Az ösztöne is az irás felé hajtott. A büszkesége sem bírta el, hogy még mindig és talán még esztendőig gazdaságilag függő helyzetben éljen, — ha mindjárt a legjobb és rendkívüli módon viszontszeretett szülők is voltak azok, akiktől fügött. Mindez közrehatott arra az elhatározására, hogy 1885 augusztus 5-én befejeze a salzburgi jogász tevékenységét is iróként kísérelje meg a siker, a dicsőség kivívását és a kenyér szerzést.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelligő levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbeliég mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező Mirea iroda. Cluj, Calca Regele Ferdinand 116 szám.

Üzletes sarok kisebb emeletes ház, Monstori u. 197. szám alatt eladó. Dr Szigetthy Miklós Cluj. Marchalul Foch 39.

Biztos egzisztenciával és félmillió lej vagyonnal rendelkező 29 éves izr. vallású, nagyvárosban élő, önálló kereskedő vagyók. Komoly házasság céljából megismerkednék magamhoz illő, koru, képzett urileánnyal. Teljes című leveleket lehetőleg fényképpel ellátva „Márcusi esküvő“ jellegre a kiadóba kérek.

Fűszeres angro szakmában teljes jártassággal bíró fiatal segédet keres azonnalra Lefkovits Leopold, Satumare.

Ügyes, intelligens, katonamentes, tőkénéki kifogástalanul áruló kóser henteségben önállóan dolgozó izr. mérsárossegédet azonnali belépésre keresek. Reflektánsok irjanak fizetési igények megjelölésével Gersch mérsáros Brasov, Castelulul 46. címre.

Garzon lakás belvárosban, két uccai szoba stb. február 1-re kiadó. Kiadó ugyanott egy szobás garzon lakás is. Cím és feltételek 907. sz. telefonon.

Hébernyelv tanítását vállalom biztos eredmények. Cím a kiadóban.

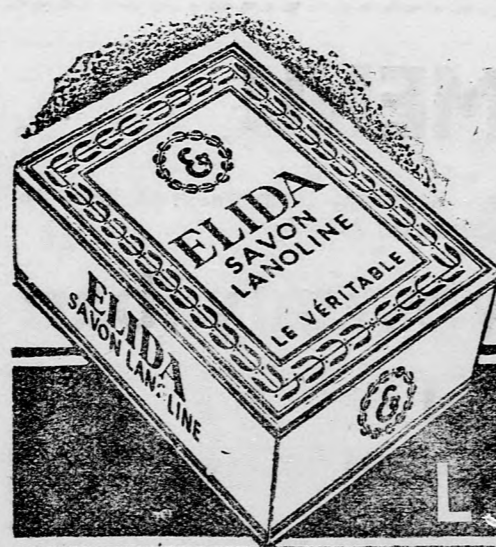
A tél folyamán is állandóan nyitva marad egyre szaporodó vendégeinek kívánságára a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolozsvár, Unió-u. 10. (bátul az udvarban), ahol Schwartz Ignác né szakavatott vezetése alatt közismerten a legízletesebb ételek készülnek. Diétásoknak speciális ételek.

Szépén burtozott szoba, fürdőszobahasználattal és teljes ellátással, egy vagy két személy részére kiadó. Cím: Semlyén, Str. Tuliu Maniu 33.

LANOLIN

a szépségápolás klasszikus eszköze ezt nagymértékben tartalmazza a modern ELIDA LANOLIN szappan.

Finom habja lanolin védő réteggel vonja be a bőrt és így megvédi a zord időjárás kellemetelnségeitől.

ELIDA

SAVON LANOLINE

— A jasi egy kodonás. Bukares holnap fogadja a küldöttségét, akik az örökön előadja zseit.

— A francia gand tábornok rizsből jelentik: ják a kormányt. bormokot nyugdíj bormaggá nevezetelik, hogy adó szenátusi tag színiinek, hogy a tátorjelöltként sz népszerűtlen táboratja.

— Mihály jelentik: Mihály ban van Velencé visszatér Román

— Az egész on meg. Beszárabias esett és a hómé. Az esőzés miatt elitoldtak, amié forgalmat. Egy Erdély egyes pos esőzések voltak megolvadt hó tal rendkívül megne

Ma, kedden L'ORD

(a t GUY DE MAU főszerepben: „Amok“ testv az

— Letartóztat dívatáruházbé betört adtnak ar betörték a Grin árulizet főtéri ezer lej értékű órség széleskörű fettekek kérekek fettekményel jár tó telefonon ér csendőrségeket. érkeztet, hogy fogni a tettesek folyamán Kolozs

— Pusztit a ből jelentik: A területet ölel fe nem lehet meg. A földemelkedés rongának és eg ségért. A mezt goznak. Híszon wá Az áradás zott.

— Németorsz dődik a tanév. év Németország kezdetét venni hogy a végzett sák a gyári vag

— Program. vel és magasny iratot adott ki. Program néhány programját: „N a világot, nem nem döntjük le és nem emeli Távolállnak a szempontok, hogy ma, a ká ugys gyenge fe az író szava. gyenge hangon ezzel a gyenge nem: amiért ha meg fogjuk a nagért beszél. gallériáját sor Gyula, Franyó Ormos Iván, K nyien eredeti é szerepelnek a l taná, hogy a P abb és legszé

HIREK

— A jasi egyetem tanári kara az uralkodónak. Bukarestből jelentik: Az uralkodó holnap fogadja a jasi egyetem tanárainak küldöttségét, akik Traian Bratu rektorral az élükön előadják majd az egyetem sérelmeit.

— A francia jobboldal tiltakozik Weygand tábornok nyugdíjaztatása ellen. Párizsból jelentik: A jobboldali lapok támadják a kormányt amiatt, hogy Weygand tábornokot nyugdíjazták, ahelyett, hogy tábornaggá nevezték volna ki. Most azt követelik, hogy adjanak a tábornoknak állandó szenátusi tagságot. Nem tartják valószínűnek, hogy a kormány az egyidejű díktátorjelöltként szerepelt a baloldal előtt népszerűtlen tábornokot szenátorsághoz juttatja.

— Mihály vajda Velencében. Rómából jelentik: Mihály nagyvajda Firenzéből utban van Velence felé, ahol hajóra száll s visszatér Romániába.

— Az egész országban esőzések indultak meg. Beszarábia területén tegnap egész nap esett és a hőmérséklet 5 fokra emelkedett. Az esőzés miatt a városi villamosvasut sinei elitoldtak, amiért be kellett szüntetni a forgalmat. Egyébként a fővárosban is és Erdély egyes pontjain is egész éjen át tartó esőzések voltak Kolozsváron, az uccákat a megolvadt hó lucskos áradata öntötte el és rendkívül megnehezítette a forgalmat.

Ma, kedden a ROYAL mozgóban L'ORDONANCE

(a tisztiszolga)
GUY DE MAUPASSANT regénye után,
Főszerepben: MARCELLE CHANTAL
„Ámok“ testvérfilmje,
az „Ámok“ főszereplőjével

— Letartóztatták a Grünwald és Steiner divatruház betörőit. Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy ismeretlen tettesek betörték a Grünwald és Steiner női divatruházlet főtéri helyiségébe, ahonnan 100 ezer lej értékű kelméket vittek el. A rendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a tettszerek kézrekerítésére, amely új hírlik, eredményel járt. Draghiciu rendőrigazgató telefonon értesítette a kolozsmegyei eseményeket, tegnap pedig az a jelentés érkezett, hogy Kolozs megyében sikerült elfogni a tetteseket, akiket még a hétfői nap folyamán Kolozsvárra hoznak.

— Pusztít a Mississipi áradása. Newyorkból jelentik: A Mississipi áradása hatalmas területet ölel fel. A halottak pontos számát nem lehet megállapítani, de rendkívül nagy. A földemelődéseknek négerék és felelérek szoronganak és együttesen fobászatonak segítséget. A megmentésük szakadatiánul dolgoznak. Huszontöze ember vált hajléktalan-ná Az áradás addig ötmillió dollár kárt okozott.

— Németországban ezentul tavasszal kezdődik a tanév. Berlinből jelentik: Az iskolai év Németországban ezentul tavasszal fogja kezdetét venni és akkor fog befejeződni is, hogy a végzett diákokat azonnal besoroztassák a gyári vagy mezői munkára.

— Program. Ezen a címen pompás külövel és magasívóju belső tartalommal folyóiratot adott ki a temesvári Újságíróklub. A Program néhány bevezető sorban jelenti be programját: „Nem ígérjük, hogy megváltjuk a világot, nem forradalmisítjuk az irodalmat, nem döntjük le a művészet régi bálványait és nem emelünk új isteneket a helyükbe. Távolállunk tőlük ezek a pretenciózus szempontok, mert az a meggyőződésünk, hogy ma, a káosz és iránytalanság éveiben, ugys gyenge fegyver a betű és gyenge hang az író szava... Amennyit azonban ezen a gyenge hangon el lehet mondani és amiért ezzel a gyenge fegyverrel harcolni lehet — nem: amiért harcolni kell — azt a programot meg fogjuk valósítani“. Ez a program önmagáért beszél. És ha a munkatársak díszes gallériáját soroljuk fel: Erdős Róné, Juhász Gyula, Franyó Zoltán, Karinty, Kosztolányi, Ormos Iván, Kalotay Gábor, akik valamennyien eredeti és először megjelenő írásaikkal szerepelnek a lap hasábjain, meg lehet állapítani, hogy a Program Erdély egyik legnívó-abb és legszebb folyóiratának indul.

Örömeiben megvakult az egymilliónyeremény nyertese

Jákob Zern jasi mérnök a nagy örömtől elvesztette a szemévilágát

Bucuresti-Bukarest, január 28. (Az Uj Kelet tud.) Rendkívül érdekes történet híre érkezett ma Jasiból Bukarestbe, mely igazat látszik adni annak a közmondásnak, hogy a szerencse elveszi az ember eszét. Ezuttal azonban nem az eszét, hanem a szemévilágát veszítette el a szerencsének egyik kedveltje, ami orvosi körökben érthetően nagy feltűnést keltett.

Ezelőtt néhány nappal Jákob Zern jasi mérnök megnyerte a sorsjáték 1 millió lejes nyereményét. Zern szerencséje nagy feltűnést keltett a városban és ismerősei

között lelkesen ünnepelték a szerencsés nyertőt. Tegnap Jákob Zern moziba ment, ahol egyszerre hangosan segítségért kezdett kiáltani. Zern hirtelen elvesztette szemévilágát. Azonnal orvosi konzilium ült össze Zern-nél, mely megállapította, hogy a mérnök minden valószínűség szerint a szerencsés nyeremény fölött érzett öröme miatt vakult meg.

Miután a megbetegedés pszichológiai jellegű, az orvosok biznak benne, hogy sikerül visszaadni a látását. Zernt Bécsbe viszik kezelésre.

Botrányos verekedésbe fult az Ipartestület tisztújító közgyűlése

Az ellenzék tagjai nem engedték a választókat az Ipartestület termébe jutni. Több sebesülés történt

Cluj-Kolozsvár, január 28. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári Ipartestület vasárnap délelőtre összehívott tisztújító közgyűlést példátlan botrány zavarta meg. Az ülés megnyitása után, felállt az ellenzék lista vezetője, félbeszakítva Moldovan Anton elnök beszédét és a legdurvább és legélesebb hangon támadta a vezetőség aktivitását.

A szónok beszéde alatt az ellenzék tagjai csoportokba verődve elállottak az Óvárba vezető uccák bejárait és nem engedték a közgyűlésre igyekvő iparosokat az épület

közébe jutni. Az ellenállók sulyosan bántalmazták. A rend fenntartására kivezényelt csendőr és rendőr osztagok csak a legnagyobb nehézségek árán tudtak nyugalmat teremteni. A teremben tartózkodó zavargókat erőszakkal kellett eltávolítani. A verekedés folytán több iparos és egy csendőr is megsebesült.

A rendőrség számos letartóztatást eszközölt. A közgyűlést az elnökség bizonytalan időre elhalasztotta.

— Meghülésnél, náthaláznál, torokgyulladásnál, mandulalobnál, fülkatarrusnál, valamint idegfájdalmaknál és szagátáznál naponta fél pohár természetes „Ferenc József“ keserűvíz nagyon jót tesz, mert a gyomorbeáratomát alaposan kitisztítja és desinficiálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors kellemes és megbízható s ezért használata járványok idején is igen célszerűnek bizonyul.

— Egy pénzügyi ellenőr különös öngyilkossága. Temesvárról jelentik: Litera Károly pénzügyi ellenőr tegnap öngyilkosságot követett el, ami nagy feltűnést keltett. Litera felakasztotta magát, de fején golyó által okozott sebet is találtak. Levelet nem hagyott hátra, de barátainak a napokban kijelentette, hogy nincs pénze Oraviceára utaznia, ahová áthelyezték.

— Mexikóban kivégeztek egy rettegelt rablóvezért. Mexikóból jelentik: A kormánycsapatok kivégezték a Gualajarában elfogott Manuel Munoz rablóvezért, aki Jalisco egész vidékét rémületben tartotta.

— Várost neveztek el Kuibisevről. Moszkvából jelentik: Samara városát Kuibisev nevére keresztelték a népbiztosok tanácsának két nappal ehunyt elnöke után.

— Repülőszerecsétlenség Barcelonában. Barcelonából jelentik: Egy aviatikai ünnepség alkalmával lezuhant egy autógir-repülőgép. Két személy sulyosan megsebesült, a pilóta sértetlen maradt.

— Február 10-én kezdődnek a japán-kínai tárgyalások. Londonból jelentik: Tokiói jelentés szerint a legutolsó kínai-japán konfliktus ügyében a kínai-japán tárgyalások csak február 10-én fognak kezdődni.

— A medgyesi Hanoar Hacioni Chámisá-ászár-bisvát ünnepélye. Vasárnap este tartotta meg a medgyesi Hanoar Hacioni a Polgári-kör disztermében, Chámisá-ászár-bisvát ünnepélyét. Megnyitóként a Hanoar Hacioni vegyeskara a Techzaknat énekelte el. Utána Farkas Perc ros kén a „Fák ünnepének“ jelentőségét méltatta. Szántó Pönináh, a „Messiás Heroldja“ című versét szavalta el, majd a „Hanoar Hacioni és a Klal-Cionizmusunk“ címmel tartott előadást nagy tetszéssel. Közben a KKL jávára kis gyümölcsös-zacsokók lettek szétosztva, majd a Hatikvah akkordjaival véget ért az emlékünneplé. A medgyesi Hanoar Hacioni csoportja utóbbi időben nagyon eredményes cionista munkát fejt ki minden téren.

Szezon utáni olcsó áron vásárolhat most a

WEISZ FIVÉREK

szórmaszalóban (Gölya-palota) legmodernebb szórmeujdonságokat.

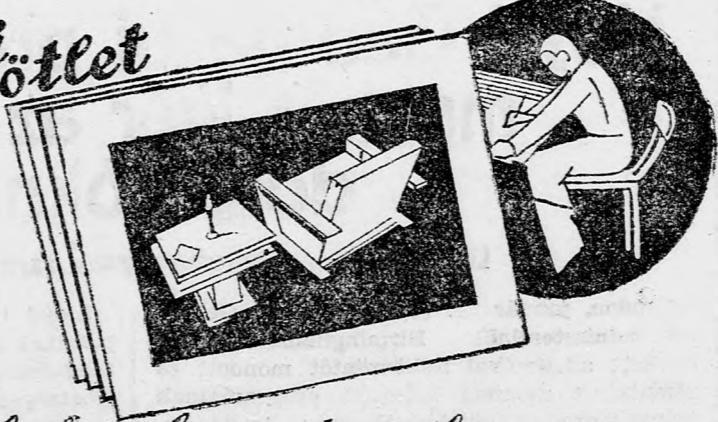
— A Haggibbor Klub szerdai klubestjén az erdélyi fiatal zsidó generáció egy tehetséges zeneszerző tagja saját szerzeményéből ad elő. Rieger László a neve ennek a tehetséges fiatal zenésznek, aki már több erdélyi városban adott saját szerzeményi zongoraszámaitól önálló hangversenyt. Legutóbb Nagyszebenben volt zajos sikere és a kritika mint egy sokat ígérő tehetségről számolt be. Szerdai esti műsora: 1. Bach Paraphrase: Preludium, Intermezzo, Presto. 2. Image. 3. Fughette. 4. Zwei rumänische Tänze: a) Hirteantanz, b) Volkstanz. A hangverseny pontosan este fél 11 órakor kezdődik.

— A Független Újság új száma megjelent és ezuttal is kitűnik gazdag és változatos tartalmával. Figyelemre méltó Spectator iránytmutató cikke, amelyben az erdélyi magyar kisebbségi élet új útjait jelöli meg. A dusan illusztrált heti újságból, amely minden héten kimerítően tájékoztatja a közönséget a bel- és külpolitika eseményeiről, kiemeljük a következő cikkeket: Az 5 évig égő villanykörték regénye egy fiatal mérnök rémregénye. A század legérdekesebb találmánya: A gépszem. Miért nem tudnak elhelyezkedni a fiatalok a kisebbségi politikában? Az önszegély-mozgalom Amerikában. A megvalósulás döntő szakaszába lépett a központi magyar bank ügye. Tőkés Anna, Dajka Margit és Zilahy Irén elindulásai. A Raisin cirksusz-család. Szántó György cikke a magyar könyv diadalutjáról. Albani Renoire, Modigliani képei. Film, Színház, Irodalom rovat. Egyes szám ára öt lej, kapható mindenütt. Kérjen mutatványszámot.

— Törvény által előírt alkalmazottak bejelentési nyomtatványai Bernát papírüzletében, Főté, kaphatók.

— Rövid hírek mindenütt. A bécsi filharmonikusok tavasszal Párizsban fognak vendégszerepelni. A zenekrt Félix Weingartner, a bécsi állami Opera új igazgatója vezényli. — Egész Európában mindenütt tart a téli időjárás. A Dunán jégzajlás van, míg a Vogézekben állandó hóviharak vannak. A hótakaró sok helyen eléri az egy méter magasságot. A breton partokról szintén hóviharakat jelentenek. — Brüsszelben rövidzárlat következtében kigyulladt a Theatre Lyrique opera. A tűzoltóság azonnal kivonult a helyszínre, de a színházat már nem tudták megmenteni, csak a tüzet sikerült lokalizálni és így a környező házak megmenekültek. — Hírt adtunk arról, hogy néhány nappal ezelőtt a Mohawk amerikai luxushajó összeütközött Newyork közelében egy norvég hajóval. Újabb jelentés arról számol be, hogy a szerencsétlenség közelében 33 holttestet fogtak ki a tengerből. Eddig még 12 eltűntje van a katasztrófának.

1000 művészeti ötlet

kell az izléses lakás berendezéséhez Kérjen ajánlatot tőlünk s mi megteremtjük Önnek az igazi otthonot, amire mindig vágyott

SZÉKELYÉS RÉTI
BUTORGYÁR R. T.
TÁRGUMUREŞ-BRAŞOV-BUCUREŞTI.

Írógép és tolltollak

Javítását szakszerűen végezzük. Sokszorosítottásokat izléses kivitelben készíttünk.

FENÉR

Írógép és tolltoll vállalat Str. Reg. Maria 2. Telefon: 11-09.

UJ KELET Legújabb hírek

Göring Varsóban

Hitler szerint Németországnak nem áll érdekében visszatérni a Népszövetségbe, sem pedig a keleti paktumot aláírni

Csütörtökön érkezik Londonba Flandin és Laval. Franciaország nem tanúsít merev magatartást a Németországra vonatkozó angol javaslatokkal szemben

Hitler maga veszi át a német külpolitika irányítását

Varsó, január 28. Göring porosz miniszterelnök ma reggel a lengyel fővárosba érkezett. Kíséretében voltak von Kande berlini lengyel nagykövét, Hausendorf fővádaszmester, a németországi erdőségek legfőbb adminisztrátora és Schindler tábornok, katonai attasé. Göring délelőtt tíz óráig szalonkocsijában maradt, majd a német követségre hajtatott, délben pedig Moszciszki elnökkel jelent meg audiencián. Ezután Pilsudski marsall és Beck külügyminisztert látogatta meg. Délután öt óra körül a porosz miniszterelnök elutazott a lengyel fővárosból Bialowiczba, ahol Moszciszki elnök vendégként vadászaton vesz részt. A vadászatot 2500 négyzetkilométeres hatalmas erdőben rendezte a lengyel köztársaság elnöke, 200 kilométernyire a fővárostól. Ez az egyetlen erdő Európában, amelyben még bölények élnek.

Francia kommentár Göring látogatásához

Göring lengyelországi látogatását feszült érdeklődéssel kíséri a politikai világ. A Temps óva inti a francia közvéleményt attól, hogy Lengyelországot illetően illúziókba ringassa magát.

A lengyel külpolitika végleg elfordult a francia orientációtól és a lengyel-francia szerződés ma már csak papíron áll fenn és nem a valóságban.

Ma már hiányzik a bizalom szelleme a francia-lengyel viszonyból. A lap szükségesnek tartja, hogy a Népszövetség állást foglaljon a kétoldalú szerződési rendszer ellen. A Temps cikke nyilván Göring lengyelországi látogatásáról szól.

Göring varsói tárgyalásaival egyidejűleg az angol fővárosban Flandin francia miniszterelnök és Laval külügyminiszter látogatására folynak az előkészületek. A francia államférfiak csütörtök este érkeznek Londonba és pénteken kezdik meg az eszmecserét az angol kormányférfiakkal. A Petit Parisien szerint a londoni eszmecsere általános jellegű lesz és legfeljebb további tárgyalások kiindulási pontjának tekinthető. Az Excelsior óva inti a tárgyaló feleket a kockázatos kezdeményezésektől.

A francia kormány nem veti el az angol javaslatokat

Angol politikai körök élénken kommentálják Flandin francia miniszterelnök és Laval külügyminiszter Clanek párizsi angol követtel folytatott tanácskozását. Valószínűleg módosítani fogják azt a tervet, hogy Németországot visszahozzák a Népszövetségbe és több garanciát nyújtanának a hatalmaknak, amelyek esetleg kénytelenek lennének lemondani a versaillesi szerződés katonai klauzuláinak előnyeiről. Az angolok azt hiszik, hogy Németországnak elsősorban vissza kell térnie a Népszövetségbe és a Népszövetségnek aztán jogában állana katonai egyenlőséget biztosítani a

németek számára, ha előzőleg általános leszerelési paktumot kötöttek és megadják a közösen megállapított biztonsági garanciákat.

A győztes államokra fenti ajánlat csak abban az esetben lenne érvényes, ha előzőleg a németek teljesítik a Népszövetségbe való visszatérés feltételeit. Politikai körök szerint az angol javaslatot nem lehet elvetni, de a londoni tanácskozások alkalmával minden bizonnyal módosítani fogják azt.

Jules Sauerwein a Paris Soirban arról cikkez, hogy a francia kormány komoly megfontolás tárgyává tette az angol javaslatokat Németországgal kapcsolatban és elhatározta, hogy nem tanúsít merev magatartást azzal szemben.

Külötés van arra, hogy a londoni eszmecsere után rövidesen francia-német tárgyalások indulnak meg.

A francia biztonságra, Ausztria függetlenségére a néhány más kérdésre vonatkozóan a Flandin-kormány sem fog engedni az

eddig elfoglalt hivatalos francia álláspontból.

„Offenzíva a béke érdekében“

Mindezt azonban illuzióriusá teheti Németország merev magatartása. Jólétesült körök állítása szerint Hitler Berlinbe való visszatérése után kijelölte Németország magatartását a küszöbön álló nemzetközi tárgyalásokkal szemben. Elhatározta, hogy Németország külpolitikáját az „offenzíva a béke érdekében“ elvénél kell vezetnie, tehát alapot kell keresni a Franciaországgal való megegyezésre. Németország jogegyenlőségének elismerését azonban úgy kell megkapnia, mint jogainak visszaadását és nem mint valami koncessziót. A Franciaországgal való megegyezés végett Rudolf Hess rövidesen Prizsba megy és a tárgyalásai nem fognak eredményt jární, úgy a németek, szerint nem illetheti majd vad Németországot, ha fegyverkezni fog.

Hitler leszögezte azt is, hogy Németországnak nem áll érdekében a Népszövetségbe való visszatérés, sem a közép-európai paktumhoz való csatlakozás Ausztria belügyeit illetőleg, sem a keleti paktum aláírása.

Növekedőben van az influenza- és a skarlátjárvány

Egy elemi iskola összes növendékei megbetegedtek skarlátban

Bucaresti-Bukarest, január 28. A közoktatásügyi minisztérium értesülése szerint az influenza-járvány növekedőben van, úgy a fővárosban, mint vidéken. Több iskola egy hétre bezárta kapuit, de több helyről érkezett jelentések szerint ez sem használt. A bukaresti Spiru Haret liceumban 137 diák betegedett meg influenzában. A minisztérium rendeletet bocsátott ki, mely

szerint újabb esetek bejelentése után azonnal fertőtleníteni kell az iskolákat. Együttal intézkedtek, hogy a községi orvosok ellenőrizzék az iskolák egészségügyi állapotát.

A kisenevi iskolai inspektorátust értesítették, hogy a Bug községi elemi iskola összes növendékei skarlátban megbetegedtek. A falut vesztégar alá vették.

Lloyd George új programjában munkát ígér az összes dolgozóknak

Lord Snowden ostobaságnak tartja a leszerelést

London, január 28. (Rador.) Lloyd George volt miniszterelnök Birminghamban egy bankett alkalmával felköszöntőt mondott és rámutatott ujonnan készített programjának irányelveire. A munkanélküliség leküzdése, — mondotta Lloyd George — minden építő politika alapját kell, hogy képezze. Véget kell vetni a demoralizáló munkanélküli segélyeknek és az ország újjáépítési programjának keretében munkát kell adni az összes dolgozóknak. Lloyd George azután aggodalmát fejezte ki a Távolkeleten történő események felett. Kijelentette, hogy Angliának és az Egyesült Államoknak közösen kell biztosítaniok a békét Távolkeleten.

Lloyd George utóbbi napokban kifejtett politikai tevékenysége annak a kérdésnek feltevésére készíti a lapokat, vajjon nem lehetséges, hogy Lloyd George belép egy nemzeti kormányba és Baldwin, a konzervatív párt elnöke és helyettes miniszterelnök útján közöledést talál Macdonaldhoz.

London, január 28. (Rador.) „Fel kell fegyverkeznünk!“ cím alatt Lord Snowden volt pénzügyminiszter cikket irt a Sunday Chronicleba, amelyben a leszerelés veszélyét hangoztatja. A leszerelési konferencia munkássága, — mondja Snowden — bebizonyította, hogy a hatalmak nem akarnak leszerelni. Európa ma politikai intrikák és rivá-

Elsőrendű, fajiszta
ERDÉLYI BOROKAT
olcsón fogyaszthat
Sigmund-nál főtér 3

Hitler szerint Németország csak saját kezdeményezésére térhet vissza Genf-be és nem lealacsonyító tárgyalások után. A nemzeti szocialista vezetők, akik részt vettek a tanácskozásokon, felhatalmazták Hitlert, hogy Németország részéről vezesse a nemzetközi tárgyalásokat, annak ellenére, hogy ők negatív álláspontra szeretnék helyezkedni a francia-angol-olasz tervekkel szemben, amelyek Európa népeinek közöledését célozzák.

Hitler pártberekével folytatott megbeszélései után dr. Schacht-tal és a Heichswehr tábornokaival tárgyalt, akikkel közölte a párt által lefektetett irányelveket. Ez világosan mutatja, hogy Németország vezetése ma három hatalom kezében van: a Reichswehrben a katonai, a nemzeti szocialisták kezében a gazdasági, amit Schacht képvisel és Hitler kezében a politikai hatalom. Hitler, Schacht és a tábornokok megbeszélései ratifikálták a német külpolitikát lefektetett irányát, melyet mártól fogva Hitler fog megvalósítani. Ha külpolitikai téren sikerült is közös nevezőre hozni e három hatalmi tényezőt, belpolitikai tekintetben távolról sem nevezhető harmonikusnak az a viszony, mely a Reichswehr és a nemzeti szocialista párt között áll fenn.

A Völkischer Beobachter tegnapi számában cikket közöl a meggyilkolt Schleicher tábornok által tervezett államcsínyről, amit 1933 január 29-én akart véghezvinni. A lap állításokra szorítkozik, de sem részletekkel, sem bizonyítékokkal nem támasztja azokat alá. Politikai körök szerint a cikk közvetlen támadás akar lenni a Reichswehr ellen.

litások fészke. Ilyen atmoszférában boldogság lenne lefegyverezni magunkat vagy csökkenteni nemzetvédelmünket.

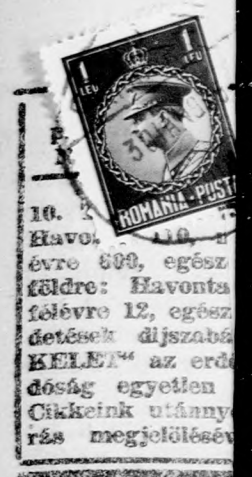
Nyílt uccán megtámadták és inzultálták Kolozsvár szefárd rabbiját

Cluj-Kolozsvár, január 28. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton este a Ferdinand király után botrányos jelenet játszódott le. A Vashidon haladt át Stein Mózes, a kolozsvári szefárd hitközség rabbi fiaival és a hitközség tanítóival, Littmann Jakabbal és Schönfeld Józseffel. A hid közepén három berugott fiatalember támadta meg a rabbit és kíséretét és botrányos zsidóságok közepet te ütlegelni kezdték őket. A járőrelők a megtámadottak segítségére siettek, majd a közelben állomásozó rendőrszert a verekedők egyikét a központi rendőrségre állította elő, ahol az esetről jegyzőkönyvet vettek fel. A rabbi és társai feljelentést tesznek a támadók ellen, akik közül az egyik városi tisztviselő. A város zsidósága érthető megdöbbenéssel és felháborodással szerzett tudomást a kvalifikálatlan támadásról.

Fegyveres kommunista agitáció Szófiában

Szófia, január 28. Néhány felfegyverzett kommunista behatolt tegnap este egyik gyárba, elvágta a telefonhuzalokat, megkötötték az őrköt és beszédet intéztek a munkásokhoz. Mielőtt a titokban értesített rendőrség megérkezett volna, a kommunisták eltűntek. Másik 20 kommunista tegnap megállított a főváros környékén egy munkásvonatot és nem engedték továbbmenni azt, csak miután beszédet intéztek hozzájuk.

CENZURAT

Az új kultúra

Slavesen pénzük kevésbé sem irigya. A folyamatban több, mint kétnél és remény sincs. hónapban kiadása adóprás. Végeredményben árd lej nem fog. Ezzel szemben a végösszege 23 és 1980 óta évről-súly körüli végző ványokat a pé hogy egyetlen egy vételeket és kiad be hozni. A létszám szeri adata egyszerű: várható bevételek Igen ám, de ab ez a redukciót akár az álla mit az állam anyagi vén keresztül vit tét egytural a képességét is. Az lara szállítótól, gyengyentik az téhát visszahatna is. Így jött létre a inuár ötödik éve csökkentik a kiad csökkentenek emiat a deficit örögi fejt minden é v oszlop: között. Van egy málm nem csökkenthető apparátus nyugod fennakadás ne á sokat nem lehet ne legyen tinta é lokban és a szen kenthetik a vég. A haj az, hogy nál inkább a poi gesség kritérium gi kiadások közl ték, amelyek a nélkülözhetők. Ez tos magánérdeke ki megvéde öke ceruzájával szem tételekért viszon vát. Ezek elemi iga De éppen az a igazságokat szok be venni. Fittykoncett Pillanstinnyilag hogy Schwartz. Nagyon sokan s maga pedig szül dó bizonyítani az. Távol álljon szándék, amely bizonyítványának és egyáltalában szemitták és zsi nézték a világhí Erdekel azon Verát éppen alk közben, amikor Egék országába. Erdekel azért, is tanuskodják zonylata — a zs első koncertjén kítják szivesen Operában zsidók. Ezeknek az el rencsójuk, mert megfelelő hatást né, mint a közb zonyitány egyelő igazolja, hogy a vérszab ártatlan. Nem is ez a a tegnap esti t elevenítjük.